

Karina Thorsen Wright

Kontaktbibliotekarens rolle:

**En kvalitativ studie av kontaktbibliotekarers arbeid i norske
høyere utdanningsinstitusjoner.**

OsloMet – Storbyuniversitetet, Institutt for Arkiv- bibliotek- og informasjonsfag

Masteroppgave 2023

Master i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Forord

Gjennomføringen av denne masteroppgaven har vært litt av en reise! Hektisk og krevende i kombinasjon med fulltidsjobb, små barn og jobbsøking, men også lærerik og interessant. Endelig er jeg i mål!

Jeg vil først og fremst takke min veileder, Katriina Byström, som har gitt meg uvurdelig hjelp, støtte og oppmuntring. Gode innspill og konstruktiv kritikk som har hatt mye å si for det endelige resultatet. Du satt med meg til siste slutt og sendte kommentarer frem og tilbake. Tusen takk!

Jeg vil også rette en enorm takk til informantene som stilte opp til intervju og som gjorde denne studien mulig. Dere har vært uvurdelige, og dere har lært meg så mye!

Sist men ikke minst vil jeg takke den fineste familien min som er min hele verden. Toby, min evige støtte. Du har dratt lasset og holdt livene våre i gang. Oskar og Alfred, mine nydelige gutter. Endelig er mamma ferdig med den «dumme masteren»! Nå kan jeg game med dere så mye dere vil!

Og tusen tusen tusen takk til alle venner og nydelige kollegaer som har hatt trua på meg! Vegard, hva skulle jeg gjort uten deg!?! Hege, du har lært meg SÅ mye! Kommunikasjonsgjengen, dere er best! Kollegaer i Helsefagbiblioteket, takk for at dere har heia på meg! Og alle dere andre. TAKK.

Juni 2023, Oslo

Karina Thorsen Wright

Abstract

Denne masteroppgaven utforsker rollen som kontaktbibliotekarer i norske høyere utdanningsinstitusjoner, med fokus på hvordan arbeids- og utdanningsbakgrunn samt arbeidsorganisering påvirker deres arbeid. Studien ble motivert av behovet for samkjøring av praksisen ved forfatterens arbeidsplass. Gjennom en kvalitativ intervjuundersøkelse undersøkte forfatteren faktorer som påvirker kontaktbibliotekarrollen og betydningen av arbeids- og utdanningsbakgrunn samt arbeidsorganisering i forhold til rollen. Relevant teori og tidligere forskning ble brukt som rammeverk for studien, og funnene fra datainnsamlingen støttet opp under teorien i passelig grad. Resultatene viser at både arbeids- og utdanningsbakgrunn og arbeidsorganisering spiller en betydelig rolle for kontaktbibliotekarrollen. En kombinasjon av formell bibliotekkompetanse, relevant faglig kunnskap, tverrfaglighet og erfaring bidrar til å styrke kontaktbibliotekarenes evne til å møte brukernes behov. Videre viser studien at en fleksibel og støttende arbeidsorganisering, inkludert samarbeidet mellom kontaktbibliotekarene og forskere/faglige ansatte, er avgjørende for at kontaktbibliotekarene kan utføre sin rolle effektivt. Ledelsesstøtte og anerkjennelse av kontaktbibliotekarenes rolle er også viktig for å sikre en optimal arbeidsorganisering. Studiens funn er begrenset til denne spesifikke konteksten og organisasjonen, og betydningen av arbeids- og utdanningsbakgrunn samt arbeidsorganisering kan variere avhengig av ulike kontekster. Likevel gir studien verdifull innsikt i viktige faktorer som påvirker kontaktbibliotekarrollen og kan bidra til å informere praksis og videre forskning på området. Forslaget om å gjennomføre en lignende studie med et annet teoretisk rammeverk åpner for muligheten til å ytterligere utforske og utvide kunnskapen om kontaktbibliotekarrollen.

This master's thesis explores the role of liaison librarians in Norwegian higher education institutions, focusing on how work and educational background, as well as work organisation, affects their work. The study was motivated by the need to coordinate practice at the author's workplace. Through a qualitative interview survey, the author investigated factors that influence the liaison librarian role and the importance of work and educational background, as well as work organisation in relation to the role. Relevant theory and previous research were used as a framework for the study, and the findings from the data collection supported the theory to an appropriate extent. The results show that both work and educational background and work organisation play a significant role in the role of a liaison librarian. A combination of formal library expertise, relevant professional knowledge, interdisciplinarity and experience helps strengthen the liaison librarians' ability to meet users' needs. Furthermore, the study shows that a flexible and supportive work organisation, including collaboration between liaison librarians and researchers/academic staff, is essential for liaison librarians to perform their role effectively. Management support and recognition of the role of liaison librarians are also important to ensure an optimal organisation of work. The study's findings are limited to this specific context and organisation, and the significance of work and educational background as well as work organisation may vary depending on different contexts. Nevertheless, the study provides valuable insight into important factors influencing the role of liaison librarian and can help inform practice and further research in the field. The proposal to conduct a similar study with a different theoretical framework opens up the opportunity to further explore and expand knowledge about the role of liaison librarians.

INNHold

1	INNLEDNING	1
1.1	Studiens bakgrunn og hensikt.....	4
1.2	Problemstilling og avgrensing.....	5
1.3	Disposisjon	6
2	TEORETISK RAMMEVERK	7
2.1	Hva er egentlig en kontakbibliotekar?	7
2.1.1	Internasjonalt: fem ulike begreper	7
2.1.2	Bibliotekaren som profesjonell veileder i høyere utdanning	11
3	METODE	14
3.1	Vitenskapsteoretisk posisjon	14
3.2	Metodologiske overveielser	14
3.3	Avgrensinger og gjennomføring	16
3.3.1	Testpilot og intervjuguide	16
3.3.1.1	<i>Oversikt over hovedtemaene</i>	17
3.3.2	Utvalg og rekruttering av informanter.....	18
3.3.3	Demografi og fysisk v.s. digitale intervjuer	19
3.3.4	Forskningsetikk.....	19
3.3.4.1	<i>Studiens troverdighet: validitet, reliabilitet og overførbarhet.</i>	20
3.3.4.2	<i>Forskerens rolle</i>	21
3.3.4.3	<i>Søknad til NSD</i>	22
3.3.4.4	<i>Fordeler og ulemper med metoden</i>	23
3.4	Analyse	24
3.4.1.1	<i>Bli kjent med dataene</i>	25
3.4.1.2	<i>Lag koder</i>	26
3.4.1.3	<i>Let etter temaer</i>	26
3.4.1.4	<i>Vurder og gjennomgå temaene</i>	26
3.4.1.5	<i>Definerer og navngi temaene</i>	27
3.4.1.6	<i>Lage en rapport</i>	27
4	PRESENTASJON AV RESULTAT	28
4.1	Kategorisering av funn	28
4.2	Bakgrunn.....	28
4.3	Organisering	36
5	DRØFTING	53

5.1.1	Arbeids- og utdanningsbakgrunns betydning for rollen som kontakbibliotekar:.....	53
5.1.2	Arbeidsorganiseringens betydning for rollen som kontakbibliotekar	57
6	AVSLUTNING	60
	LITTERATURLISTE.....	62
	VEDLEGG	65
	Vedlegg 1: Intervjuguide.....	65
	Vedlegg 2: informasjonsskriv	67
	Vedlegg 3: Epost med forespørsel om deltagelse	70
	Vedlegg 4: Meldeskjema NSD	71
	Vedlegg 5: Vurdering NSD	74

1 INNLEDNING

«Bibliotekarene utgjør en veletablert profesjon med relativt lange tradisjoner» skriver tidligere bibliotekprofessor Ragnar Audunson (2015, s. 47). Bibliotekarens oppgave er å være veileder, undervise i informasjonssøking og bruk og vurdering av kilder, i tillegg til samlingsutvikling og kunnskapsorganisering. Det er ifølge Bøyum & Byström fremdeles en del av kjerneoppgavene (2020, s. 122). Som ansatte i universitets- og høyskolebibliotekene er bibliotekarenes arbeid avgjørende for studentenes læring. Universitets- og høyskolebibliotekene gir tilgang til kunnskapskilder som har stor betydning for forskningsbasert utdanning, og det er bibliotekarene, herunder kontaktbibliotekarene, som betjener noen av disse viktige tjenestene, som inngår i vårt nasjonale kunnskapssystem (Kulturdepartementet & Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 14).

Men hvem er disse kontaktbibliotekarene, og hva inngår i deres arbeidshverdag? Internasjonalt er det gjort mye forskning innenfor temaet og definisjonen av arbeidet går svært bredt. Det finnes utallige ulike betegnelser for denne type rolle og arbeid, men arbeidet er likevel ganske likt i bunn. Etter noen strukturerte søk i databasene LISS¹, LISTA² og Oria valgte jeg ut fem av betegnelsene jeg fant, til å ha med meg videre i oppgaven: universitets- og høyskolebibliotekar («academic librarian» på engelsk) (Attebury, 2018; Bales, 2009; Corral, 2010; Dimzov et al., 2021; Freedman, 2014; Granfield et al., 2011; Perini, 2016), kontaktbibliotekar («liaison librarian» på engelsk) (Alcock & Thormodson, 2020; Filgo, 2021; Kranich et al., 2020; Moniz, 2014), forskningsbibliotekar («embedded librarian» på engelsk) (Abbott, 1998; Audunson, 2007; Audunson, 2015; Brady & Kraft, 2012; Dennett et al., 2013; Eden, 2015; Greyson et al., 2013; Kean, 2013; Lin et al., 2013; Malnati & Boseman, 2012; McCluskey, 2013; Miller, 2012; Reale, 2015), fagreferent/fagansvarlig/universitetsbibliotekar («subject librarian» på engelsk) (Colding & Venecek, 2015; Corral, 2010, 2015; Hoodless & Pinfield, 2018; Kimball et al., 2022; Mourer, 2017; Samsuddin et al., 2020; Wang & Song, 2021; Webb, 2019) og «blended librarian»

¹ Library & Information Science Source

² Library, Information Science & Technology Abstracts

(finner ingen god norsk oversettelse på dette) (Corrall, 2010; Perini, 2016; Shank & Bell, 2011). Dette virker som de mest brukte begrepene som tilsvarer arbeidet til det vi på norsk refererer til som kontaktbibliotekar eller fagreferent/fagansvarlig. Det finnes forskjellige praksiser og modeller innenfor disse begrepene både her til lands og utenlands, men de har alle fellestrekk og handler i hovedsak om bibliotekaren som mellomledd mellom biblioteket og utdanningene. Rollen beskrives i litteraturen som variert og avhengig av kontekst, budsjett, forhold til fakultet, størrelse på institusjon samt andre påvirkende faktorer.

I Norge er det gjort relativt lite forskning på betegnelsen «kontaktbibliotekar» som jeg kan finne. Jeg har dermed i stor grad måttet basere meg på noen av institusjonene som bruker denne betegnelsen sine egne beskrivelser av rollen og arbeidet, for å få en oversikt. På OsloMets nettsider beskrives kontaktbibliotekaren slik: «Ein kontaktbibliotekar er ein bibliotekfagleg ressurs frå Universitetsbiblioteket – utnemnd for kvart av OsloMets institutt. [...] Kontaktbibliotekaren har spesielt ansvar for fagområda til instituttet og samarbeid med lærarar, forskarar og studentar der.» (Universitetsbiblioteket - OsloMet, u.å.). Ved Universitetet i Sørøst-Norge skriver de at «[...] Kontaktbibliotekarene har spesialkunnskaper om blant annet kildebruk, plagiering og litteratursøk for fagområdet, og kan gi tilpasset veiledning og informasjon til ansatte og studenter.» (Universitetsbiblioteket - Universitetet i Sørøst-Norge, u.å.).

Ved noen institusjoner brukes ikke engang betegnelsen «kontaktbibliotekar» til denne type kontakttrolle mellom fagområde, institutt og bibliotek. Noen bruker «fagreferent» og andre bruker «fagansvarlig» isteden. «Fagreferent» er noe mer utbredt, men ved noen institusjoner brukes «fagansvarlig» istedenfor. Det finnes en beskrivelse i Store Norske Leksikon (Ljødal; & Rostgaard, u.å.) av betegnelsen «fagreferent», samt et kapittel i boken *Kunnskap - samlinger - mennesker : Universitetsbiblioteket og forskningen gjennom 200 år* (Engelstad & Brandsæter, 2011) som heter *Fagreferentene før og nå: fagreferentinstitutionen ved Universitetet i Oslo* (Berntsen, 2011, s. 155-166). Disse betegnelsene brukes noen steder forskjellig, mens de fleste stedene overlapper de hverandre hva oppgaver og ansvarsområde angår. De er også utbredt i forskjellig grad i Norge og Skandinavia (Audunson, 2015; Berntsen, 2011;

Brandshaug et al., 2010; Daland & Hidle, 2016; Eide, 2014; Ericson; et al., 2008; Helsingfors Universitets Bibliotek, u.å.; Lund University libraries, u.å.; Universitetsbiblioteket - OsloMet, u.å.; Universitetsbiblioteket - Universitetet i Oslo, u.å.; Universitetsbiblioteket - Universitetet i Sørøst-Norge, u.å.; Aarhus University Library, u.å.).

Jeg kom over en artikkel i Bibliotekaren fra 2008 som omtaler begrepet og rollen ved Karlstad Universitetsbibliotek i Sverige. Der gjengir de en definisjon av avdelingssjef ved Linköpings universitetsbibliotek: « [...] termen står för en person som har bibliotekets uppdrag att hålla kontakt med användarna inom ett eller flera avgränsade områden, vanligtvis akademiska ämnen eller utbildningsprogram, och som ofta – men långt ifrån alltid – har särskilda kunskaper inom dessa ämnen » (Wedborn, 2005, gjengitt i Ericson; et al., 2008, s. 8). Ved Karlstad Universitetsbibliotek har de hatt kontaktbibliotekarere siden 1995, og hver av de har ansvaret for sitt eget fagområde, som også er sånn det er blitt løst flere steder i Norge. De har da ansvaret for kontakt med fagområdene og all undervisning (Ericson; et al., 2008, s. 8). Viktig er det å nevne at den delen i sitatet der det nevnes krav og særskilte kunnskaper innen emnene man er kontaktbibliotekar for, gjelder mer for fagreferentene/fagansvarlige her til lands enn for de med kontaktbibliotekarrollen. Men det varierer hvilken modell institusjonene her til lands har valgt å gå for.

Ordet fagreferent stammer fra det tyske ordet «Fachreferent», som på engelsk kan oversettes til «subject specialist» (Berntsen, 2011, s. 155). Det er opprinnelig kjent fra tyske universitetsbibliotek og brukes i hovedsak til universitetsbibliotekarere med fagansvar, ofte innen sitt fagfelt (Berntsen, 2011; Eide, 2014, s. 6; Ljødal; & Rostgaard, u.å.). Som fagreferent kreves det fagspesialisering i form av master- eller doktorgrad. Daland & Hidle (2016) har skrevet en bok på engelsk som omhandler samarbeidet mellom en post-graduate student og en fagreferent/fagansvarlig (i dette tilfellet en «liaison librarian») ved en norsk høyere utdanningsinstitusjon. «A liaison librarian is oftentimes an educated professional with a Master's or doctoral degree» (2016, s. 17). Bredo Berntsen (2011) siterer en tidligere overbibliotekar ved navn Harald L. Tveterås, hvor han daterer systemet med fagreferenter helt tilbake til 1870-årene ved

Universitetsbiblioteket i Kristiania, Danmark, som på den tiden var organisert etter mønster fra Tyskland med akademisk utdannede ansatte i forskningsbibliotekene. Overbibliotekar A.C. Drolsum skal ha skrevet i 1881 at de burde ha så høye lønninger i rekrutteringen av fagreferenter at folk med medisinsk juridisk eller naturvitenskapelig utdannelse ønsket å søke (Tveterås, H.L., 1961, sitert i Berntsen, 2011, s. 155).

1.1 Studiens bakgrunn og hensikt

Jeg jobber ved en høyere utdanningsinstitusjon hvor en av arbeidsoppgavene er å være en såkalt *kontaktbibliotekar*, der man i praksis jobber som bindeleddet mellom biblioteket og utdanningene. Jeg jobber ikke som kontaktbibliotekar selv, men en kontaktbibliotekar er altså en bibliotekfaglig ressurs, utnevnt for hvert institutt, med spesielt ansvar for fagområdene der. Dette innebærer et samarbeid med lærere, forskere, studenter og andre administrativt ansatte. Kontaktbibliotekarene har ulik utdanning- og arbeidsbakgrunn.

Bakgrunnen for valg av tema i denne masteroppgaven er at kontaktbibliotekarrollen praktiseres ganske forskjellig ved mitt arbeidssted alt etter hvem det er som skjøtter arbeidet, og det foreligger ingen formell arbeidsbeskrivelse til arbeidet. Dette gjelder erfaringsmessig også andre høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Med dette utgangspunktet og etter samtaler med flere av kontaktbibliotekarkolleagaene mine, mener jeg at det er behov for et mer samkjørt samarbeid mellom bibliotek og institutt/fakultet, utover det som gjøres i dag. Dette for å bygge en mer lik basis for arbeidet for den ansatte. Med en økt samkjøring av basispraksisen for jobben vil det muligens forenkle og effektivisere arbeidet for de som innehar denne rollen/jobben.

Formålet med denne undersøkelsen er derfor å bedre kunne forstå denne type arbeid ved min institusjon og andre høyere utdanningsinstitusjoner, og å undersøke fordeler og ulemper med de forskjellige praksisene. Hvilke aspekter er det som påvirker arbeidet?

Jeg har en tanke om at jeg til slutt skal kunne dele resultatene på tvers av institusjonene og muligens bidra til å inspirere til endring der det skulle være behov. Jeg mener biblioteket er såpass viktig, at en så stor tilstedeværelse som mulig er nødvendig for utdanningen og for studentene. At biblioteket ved noen institutt må innlemmes mer for best mulig utbytte. Det er per i dag veldig varierende praksis hva dette angår, der jeg jobber. At ulikheter eksisterer er en selvfølge, for hver kontaktbibliotekar er nødt til å tilpasse seg de ulike fagområdene og arbeider deretter, men et behov for å utarbeide en type *startmal* og en felles praksis i bunn, er en nødvendighet.

1.2 Problemstilling og avgrensing

Så med utgangspunkt i tematikken skissert over vil det gjennom denne masteroppgaven bli undersøkt hvordan kontaktbibliotekarer arbeider, vurderer betydningen av sin egen arbeids- og utdanningsbakgrunn i forhold til deres rolle, samt hvordan de oppfatter betydningen av arbeidsorganiseringen for deres rolle. Herunder også deres refleksjoner rundt egenkompetanse og kompetanseheving.

Det vil bli undersøkt hva som definerer denne type arbeid i den utvalgte teorien, for deretter å sette dette opp mot de forskjellige praksisene. Det er derfor viktig i intervjuene at det settes lys på de forskjellige praksisene og lokale tilpassingene, så vel som kontaktbibliotekarenes egne utgangspunkt for gjennomføringen av jobben. Dette vil jeg gjøre ved å ta utgangspunkt i en problemstilling som lyder som følgende:

- *Hva påvirker jobben som kontaktbibliotekar i norske høyere utdanningsinstitusjoner?*

For å besvare denne overordnede problemstillingen vil jeg strukturere oppgaven videre ved hjelp av to underordnede forskningsspørsmål. Tanken bak disse forskningsspørsmålene er at de hver for seg skal representere en fase i forskningsprosessen som etter hvert vil lede opp til diskusjonen og besvarelsen av den overordnede problemstillingen:

FS1) *Hvordan ser kontaktbibliotekarene betydningen av sin egen arbeids- og utdanningsbakgrunn i relasjon til sin rolle?*

FS2) *Hvordan ser kontaktbibliotekarene betydningen av arbeidsorganiseringen i relasjon til sin rolle?*

1.3 Disposisjon

Over har studiens hensikt, bakgrunn og problemstilling blitt presentert, og i kapittel 2 vil det teoretiske rammeverket for oppgaven bli presentert sammen med begreper og tidligere forskning. Bakgrunnen for oppgaven var med på å avgjøre søkeord og søkestrategi i litteratursøkeprosessen, som igjen bidro til å danne grunnlaget for resten av oppgaven. Prosessen har ikke vært lineær, og det har vært en del frem og tilbake i forhold til litteraturen spesielt. Kapittel 3 inneholder de metodologiske overveielser som er blitt gjort underveis, og hvilke avgjørelser som er gjort gjennom hele prosessen i datainnsamlingen. Denne studien er en kvalitativ forskningsstudie og datamaterialet er innhentet ved hjelp av intervjuer med anonymiserte informanter. Videre finner du studiens analyse i kapittel 4, hvor resultatene er gjennomgått og presentert ved hjelp av metoden for tematisk analyse. I kapittel 5 vil resultatene omgjort til hovedfunn, og teorien tatt inn for å belyse disse. Her vil også svaret på studiens problemstilling og forskningsspørsmål bli besvart avslutningsvis, etterfulgt av kapittel 6 der det foretas en oppsummering av studien og noen siste refleksjoner. Her vil også forslag til videre forskning inkluderes.

2 TEORETISK RAMMEVERK

2.1 Hva er egentlig en kontaktbibliotekar?

I dette kapittelet skal jeg ved hjelp av et utvalgt tidligere forskning undersøke forskningsstatus på området relevant for denne oppgaves tematikk, og danne et teoretisk rammeverk for oppgaven for å hjelpe meg å utforske de empiriske dataene jeg har samlet inn i undersøkelsen min (Anker, 2020, s. 45). Jeg velger å grovdele forskningen inn i to deler, hvor jeg først tar for meg hvordan denne type arbeid defineres internasjonalt, deretter en del om bibliotekarens arbeid generelt i høyere utdanning og litt om deres tverrfaglighet i arbeidet som profesjonelle aktører.

2.1.1 Internasjonalt: fem ulike begreper

I innledningen gikk jeg kort gjennom historikken til kontaktbibliotekaren/fagreferenten /fagansvarlig og gav en liten oversikt over hva betegnelsen defineres som i norsk, og til en visst grad i skandinavisk sammenheng. I internasjonal sammenheng er dette en mye mer utbredt type rolle og arbeid, som har uadskillelig flere betegnelser og går mye bedre ut i definisjonen og jeg valgte ut fem av begrepene jeg fant som jeg introduserte kort. Jeg skal i dette kapittelet undersøke disse fem nærmere.

Som nevnt brukes disse betegnelsene litt om hverandre og litt variert, og det er gjort mye forskning på alle. Jeg skal i dette kapittelet ta kort for meg hvordan de defineres, men det er også viktig å nevne at det finnes enda flere begreper der ute for lignende bibliotekarroller. Jeg har valgt ut disse som jeg mener er nærmest begrepet «kontaktbibliotekar», «fagreferent» og «fagansvarlig».

«Academic librarian» (universitets- og høyskolebibliotekar på norsk) er et samlebegrep for ansatte i et akademisk bibliotek, og er en av de første rolletitlene for bibliotekarer i høyere utdanning. Denne rollen kan i USA spores tilbake til 1800-tallet og har utviklet seg noenlunde samtidig med det Perini (2016) omtaler som «academic faculty role», som er en samleterm for forelesere, forskere og lignende (2016, s. 15-16).

The concept of the academic librarian is a relatively more modern development that coincided with the evolution of the faculty role during the 19th century. The

position of academic librarian emerged in the 1800s as the model of the collegiate institution itself evolved (Perini, 2016, s. 18).

Universitetene i USA var i kraftig fremvekst, og de var avhengige av å utvikle akademiske lagringssteder for forskningen, altså akademiske bibliotek, som igjen skapte behovet for akademiske bibliotekarer. Med Melvil Dewey i spissen for det økende bibliotekfokus, sørget han for å åpne bibliotekskoler der folk kunne utdanne seg til å bli bibliotekarer, herunder også med spesialisering innenfor akademiske bibliotek (Perini, 2016, s. 19).

«Academic librarians» (universitets- og høyskolebibliotekar på norsk) er som nevnt en mer generell beskrivelse av bibliotekarer i akademiske bibliotek, mens «subject librarian» (fagreferent/fagansvarlig/universitetsbibliotekar på norsk), «liaison librarian» (kontaktbibliotekar på norsk), «embedded librarian» (forskningsbibliotekar på norsk) og «blended librarian» (finner ingen god norsk oversettelse på dette) er mer spesialiserte roller. Man kan spore denne type roller helt tilbake til 60-tallet, og de har utviklet seg fra å ha sitt opphav i det tradisjonelle referansepunktet og referansebibliotekaren, til å bli erstattet av en mer proaktiv og oppsøkende type bibliotekarrolle som tar bibliotekarene ut av biblioteket og dit brukerne deres er. Dagene der man sitter bak en referansepult og venter på spørsmål er talte, og mer enn noen gang er det viktigere å bygge relasjoner ut mot brukerne ved de forskjellige instituttene og fakultetene (Colding & Venecek, 2015, s. 133, 134, 137; Corral, 2015, s. 227).

«Liaison librarianship» (kontaktbibliotekar på norsk) er et begrep Kranich et al. (2020) har sporet tilbake til 1974, hvor Eldred Smith beskrev emnespesialister (subject specialists) som en sterk forbindelse (liaison) mellom biblioteket og deres klientell (2020, s. 286). Historien til denne typen bibliotekarrolle er ifølge Filgo (2021) tett knyttet opp mot såkalt «public service trends» i biblioteket, hvor det i flere tiår var det tradisjonelle referansepunktet som var midtpunktet i denne type service og brukerinteraksjon (2021, s. 1-2). Videre skriver de at dette begrepet ser ut til å ha tatt

mer og mer form ettersom bibliotekarers rolle etterhvert har blitt mindre «collection-centric» og mer «connection-focused» (Kranich et al., 2020, s. 297).

«For half a century, liaison librarians have strived to forge new and different connections as the library's conduit for communicating the valuable role of academic libraries. While they aspire to become more visible and relevant, liaisons are challenged by ever-widening perception gaps between librarians and their campus communities» (Kranich et al., 2020, s. 301).

«Subject librarian» (fagreferent/fagansvarlig/universitetsbibliotekar på norsk) er et annet kjent begrep som brukes på samme måte som fagreferent/fagansvarlig. I litteraturen er det vanskelig å si helt konkret hvilken tradisjon som kom først av «subject» og «liaison», for det virker forskjellig fra institusjon til institusjon og land til land. Liaison-oppgaver var tradisjonelt tilknyttet samlingsforvaltningsseksjonene hvor det stort sett handlet om samlingsutvikling, men jobben eller rollen knyttet til begge begrepene er ganske overlappende. I noen tilfeller finner man flere av de i samme rolletittel, mens andre steder brukes for eksempel «subject librarian» som tittel, men de driver med «liaison work» (Colding & Venecek, 2015; Corral, 2015; Hoodless & Pinfield, 2018). Colding og Venecek (2015) skriver om «the Subject Librarian Initiative [...] which calls for librarians to serve as liaisons to assigned departments where they provide basic services such as collection development, instruction, and outreach.» (2015, s. 134).

Audunson (2015) beskriver «embedded librarianship» (forskningsbibliotekar på norsk) som profesjonsutdannede bibliotekarer som går inn i forskerprosjekter med sin litteratursøkingkompetanse og dermed krediteres som medforfatter av forskergruppen, « [...] som innebærer at bibliotekaren i stedet for å administrere et bibliotek og tilby sine tjenester derfra, inngår som en integrert medarbeider i tverrfaglige forsknings- eller undervisningsteam» (2015, s. 66) «Embedded librarianship»-praksisen finnes ifølge Reale (2015) i utallige variasjoner fordi den fortsatt vokser, utvikler, endrer og tilpasser seg. Reale skriver at noen av kjennetegnene til en «embedded librarian» kan spores helt tilbake til 1800-tallet, men selve begrepet er nyere i bibliotekverden og opprinnelig et mediabegrep tilknyttet militærjournalistikk, og hvor reportere i feltet er «[...] up close and personal, in and

among the fray. *There. Involved*» (Reale, 2015, s. 7). Disse bibliotekarene har en ekte og « [...] abiding commitment to a presence with full participation and follow-through. In this expanded and deepened role, librarians serve as true collaborators with faculty in the learning and research life cycle, based on a proactive and revitalized model of librarianship.» (Reale, 2015, s. 9). Reale har også laget en liste med karakteristikkene til såkalt «embedded librarianship» hvor hun går gjennom essensen i arbeidet:

- Developing, building, and maintaining relationships, which is a direct path to a true partnership.
- Delivering services in a way that answers the users' needs in a timely and personalized way with continuity.
- Maintaining a presence in and among the targeted user group.
- Learning, understanding, operating, and providing service within the space of the user.
- Becoming acquainted with the discipline in which you are embedded (Reale, 2015, s. 9).

«Blended librarian » (finneringen god norsk oversettelse på dette på norsk) er et annet, om noe ungt begrep som også brukes internasjonalt. Begrepet er oppfunnet av Bell og Shank i 2004, og en «blended librarian» er « [...] an academic librarian who combines the traditional skillset of librarianship with the information technologist's hardware/software skills, and the instructional or educational designer's ability to apply technology appropriately in the teaching-learning process. » (Bell and Shank, 2004, s. 373, sitert i, Corral, 2010, s. 227).

I en verden som er i så rask utvikling har det ofte blitt stilt spørsmål ved den akademiske bibliotekars relevans i fremtiden, og det er sånn dette begrepet oppstod ifølge forfatterne selv (Shank & Bell, 2011, s. 106). De beskriver hvordan de mener bibliotekarer bør være integrerte læringspartnere så vel som katalysatorer for studenters læring og utvikling, og at begrepet «blended librarianship» setter bibliotekaren i fokus, istedenfor det fysiske biblioteket. Altså er det kunnskapen de har å tilby, evnen deres til menneskelig interaksjon og kontaktbyggingen som bør definere den fremtidige akademiske bibliotekaren, og ikke biblioteket som sted og den fysiske samlingen som det har vært tidligere (2011, s. 106). «It is imperative and no exaggeration to claim that the future of academic librarianship depends on our

collective ability to integrate services and practices into the teaching and learning process.» (Shank & Bell, 2011, s. 106)

2.1.2 Bibliotekaren som profesjonell veileder i høyere utdanning

I dette kapitlet vil jeg dykke dypere inn i gjort forskningen rundt tittelnehavernes arbeid, herunder bibliotekaren som veileder, og om bibliotekarens profesjonelle identitet og samarbeid. Dette er begge temaer det finnes godt med forskning på (Abbott, 1998; Alcock & Thormodson, 2020; Audunson, 2007; Audunson, 2015; Bøyum & Byström, 2020; Carpan, 2011; Cooke et al., 2011; Corral, 2010; Eden, 2015; Eng, 2017; Evjen & Olsen, 2015; Freedman, 2014; Johnson, 1996; Klein & Lenart, 2020; Kranich et al., 2020; Miller, 2014; Perini, 2016; Reale, 2015). Jeg skal ikke gå innom all forskningen som nevnes her, men plukker ut noen for å danne et bilde, og så skal jeg bruke mer av denne teorien i drøftingskapitlet.

Det er flere som har skrevet om bibliotekarers profesjon, men jeg tar i hovedsak for meg det professor Ragnar Audunson har publisert om emnet (Audunson, 2007; Audunson, 2015). Han er kjent for å implementere Andrew Abbotts (1998) forståelse av profesjoner, noe som står seg godt innenfor dette temaet. Audunson går frem for å undersøke bibliotekarene profesjonelle identitet ved å stille noen vesentlige spørsmål: «Hvem er de – og hva er en profesjon? Hvem tilhører profesjonen? Hvordan er forholdet mellom profesjon og institusjonen bibliotek?» (2015, s. 47). Han mener svaret på spørsmålet om hvem bibliotekarene er, ikke er opplagt fordi «bibliotekar» ikke er en beskyttet tittel. At profesjonen da ikke har fått gjennomslag for sine «jurisdiksjonelle krav i lovverket, for å bruke Abbotts terminologi. Det finnes ingen autorisasjonsordninger slik tilfellet er for eksempel med helsepersonell og det finnes ingen definerte krav til hva en profesjonsutdanning som skal kvalifisere for yrkesutøvelse på feltet, skal inneholde» (2015, s. 49).

En ting er likevel sikkert: bibliotekarer gjør en reell innsats innenfor andre profesjoner, og står i et konstant spenn mellom flere av de gjennom samarbeid, men også veiledning ut mot studenter eller andre brukergrupper. Det som er spesielt interessant

som Audunson tar opp i forhold til dette er at i høyere utdanningsbibliotek kan «arbeidsgiverne i prinsippet ansette den de måtte ønske i en stilling som bibliotekar. Bibliotekarer er altså en profesjon som må bygge sin legitimitet gjennom tillit hos arbeidsgivere i ansettelsesprosesser og hos folkeopinionen generelt.» (2015, s. 49).

Audunsons' teorier reflekterer norske tilstander, mens han mener at bibliotek- og informasjonsvitenskap er forankret som et profesjonsorientert fag internasjonalt, og at det ikke er noen tvil om at bibliotekarene representerer en profesjon der. Likevel er det ikke bare bibliotekarer som bemanner bibliotekene internasjonalt, og det er mye enklere å få seg en bibliotekfaglig utdanning der, så vel som en jobb om man har noe fagrelevant i sekken (2015, s. 50). Sånn er det for så vidt også i Norge.

Videre skal vi se på forskningen til Bøyum og Byström (2020) om bibliotekaren som veileder og pedagog innenfor informasjonskompetansefeltet. De har undersøkt i hvilken grad kompetanseutvikling og læring er en del av akademiske bibliotekarers jobbhverdag, noe som er relevant for temaet i denne oppgaven.

Det har skjedd en endring de siste 20-25 årene, spesielt med inntoget av internett, i hvordan bibliotekene tar en aktiv rolle i lærings- og kunnskapsprosesser for studenter og forskere (2020, s. 121-122). «Løpande teknologisk utvikling, endring i informasjonsressursar og ikkje minst informasjonsgjenfinningsverktøy og forskingsstøtteteknologi er typiske døme på område for kompetanseutvikling for bibliotekarar i akademiske bibliotek.» (2020, s. 121). Regjeringen skriver i den nasjonale bibliotekstrategien 2020-2023 at med den økende tilgangen til informasjon og kunnskapskilder, har vår måte å kommunisere på endret seg raskere enn noen gang. Med det følger behovet for at biblioteket og bibliotekansatte i fag- og forskningsbibliotek følger opp som veiledere i informasjonslandskapet, for å sikre forskere og studenter tilgang til kvalitetssikrede kunnskapskilder av høy kvalitet (Kulturdepartementet & Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 14). «Biblioteket skal være et naturlig sted å henvende seg for den som ønsker å skille mellom ekte og falske nyheter, mellom gode og dårlige kunnskapskilder». Dette krever et personale med «[...] bred og oppdatert kompetanse [som] er avgjørende for at bibliotekene skal kunne

utføre sine samfunnsoppgaver og levere et godt bibliotektilbud. Oppbygging av ny kompetanse hos bibliotekarene er avgjørende for å utvikle nye tjenester og et fremtidsrettet bibliotektilbud.» (Kulturdepartementet & Kunnskapsdepartementet, 2019, s. 43). Viktigheten av informasjonskompetanse blir altså tydeligere, både hos formidlerne av kompetansen (bibliotekarene) og mottakerne (for eksempel studenter, forskere og ansatte), og for å kunne yte mer støtte og veiledning trengs det omfattende kunnskaper fra bibliotekarene (Bøyum & Byström, 2020, s. 121).

Bøyum et al. (2017) skriver om bibliotekenes undervisning, og hvordan det ofte er innrettet mot å styrke studentenes informasjonskompetanse, men at planlegging av denne type undervisning krever et slags samarbeid med faglærere og tverrfaglig interaksjon for å kunne oppleves som relevant og meningsfull mot studentene (2017, s. 121). Bøyum et al. beskriver tverrfaglighet «[...] som et viktig middel for å realisere ambisjonen om fremragende forskning og undervisning» (Bøyum et al., 2017, s. 122) og en viktig faktor for å øke utdanningens relevans, som er i tråd med det som står i i den nasjonale bibliotekstrategien. Tverrfaglighet er en form for integrasjon ifølge Bøyum et al., og de har valgt å dele begrepet i to: flerfaglighet med en svak integrasjon mellom de involverte fagene, eller tverrfaglighet som er kjennetegnet ved en sterk integrasjon mellom de involverte fagene.

«De ulike forståelsene av tverrfaglighet forutsetter ulike grader av integrasjon mellom komponenter fra de faglige disiplinene som inngår. De ulike gradene av integrasjon vil, fortsatt sett fra den undervisende bibliotekarens ståsted, kunne medføre krav om at bibliotekaren har ulik grad av innsikt i de aktuelle fagene og i integrasjonsprosessene disse blir innlemmet i.» (Bøyum et al., 2017, s. 127)

3 METODE

Et hvert forskningsarbeid skal gi ny innsikt eller ny kunnskap, skriver Trine Anker (2020). Innsikten skal ikke være stor eller verdensomveltende, men skal kunne si noe som ikke er sagt før, på samme måten (2020, s. 15). I starten av alle forskningsarbeid må forskeren dermed bestemme seg for hvilket tema de ønsker å forske innenfor, forme en problemstilling, utforske teoretiske perspektiver og tidligere forskning gjort innenfor emnet, og velge en metode som passer til det valgte temaet, teorien og problemstillingen.

3.1 Vitenskapsteoretisk posisjon

Den vitenskapsteoretiske posisjonen utgjør et rammeverk for oppgaven, og forteller noe om hvilket forskerblick jeg møter verden med (ontologi), og hva det betyr for måten jeg går frem på for å samle inn og fortolke data på (epistemologi). (Anker, 2020, s. 47 & 55). Min oppgave bærer i stor grad preg av å ha et hermeneutisk eller et humanvitenskapelig blick, hvor denne typen posisjon er opptatt av å *forstå* den menneskelige verden ved å legge vekt på *mening*. Det i form av et fenomen, eller i den situasjonen der aktøren tillegger egne eller andres handlinger.

3.2 Metodologiske overveielser

I et forsøk på å besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene mine, har valget falt på å utføre en kvalitativ undersøkelse. Dette begrunnes med at bruken av kvalitativ metode forekommer når det er behov for å samle inn data i form av tekst, i motsetning til kvantitative data som uttrykkes i form av tall eller andre mengdetermer (Grønmo, 2020). Hensikten med denne type studier er å oppnå en helhetlig dybdeforståelse og kunnskap rundt et fenomen i en spesiell kontekst, for så å formulere en hypotese og/eller foreta en generalisering (2020).

Jennifer Mason beskriver kvalitativ forskning som « [...] quite remarkable. What other research orientation can really claim to get inside how life is experienced, or why and how things matter, or the meaning of change and the fascinations of time and space? » (Mason, 2018, s. viiii). I slike kvalitative empiriske studier bruker forskeren seg selv

aktivt ved å samle inn materialet, fortolke det og velge teorien de vil bruke. Det sentrale i denne undersøkelsen vil være kunnskapen jeg har tilegnet meg basert på egne undersøkelser og innsamling av materiale, samt teoretiske perspektiver og begreper (Anker, 2020, s. 20).

Det finnes forskjellige måter å gjennomføre en kvalitativ undersøkelse på, og i denne oppgaven faller valget mitt på å bruke samtalen som forskning, ved å gjennomføre flere såkalte semi-strukturerte forskningsintervju. Steinar Kvale skriver at formålet med denne type intervju er å produsere kunnskap, og å «[...] få frem betydningen av folks erfaringer ved å avdekke deres opplevelse av verden [...]» og videre at personen som subjektet, vil være delaktig i «å skape mening og forståelse om et bestemt emne». (2015, s. 20-21).

Det er forskeren som intervjuer som er instrumentet i intervjuet og det er på grunnlag av vedkommende sine spørsmål at en får svar. Det hele beror på intervjuerens evne til å «oppfatte svarene, ta vare på dem, forstå dem og tolke dem», og at dette er avgjørende for om du får data fra intervjuet som er til å stole på (Dalland, 2020, s. 68). Olav Dalland skriver i boken *Metode og oppgaveskriving* at:

Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å innhente beskrivelser av intervjupersonens livsverden, for å kunne fortolke hvilken betydning den har for den som blir intervjuet [...] Intervjuet skal ikke kun fortelle oss om den enkelte. Det skal helst kunne si noe utover den intervjuede personen. [...] Dersom du ser den nyvunne kunnskapen i lys av annen forskning, bør du kunne si noe om og i hvilken grad den kan generaliseres. (Dalland, 2020, s. 67-68)

Denne type generalisering er nødvendig hvis man skal kunne si noe om en større forekomst av et fenomen, men i mitt tilfelle vil jeg ikke kunne generalisere basert på størrelsen av oppgaven. Men jeg har en forventning om at gjennomføringen av kontaktbibliotekarrollen innad ved flere høyere utdanningsinstitusjoner foregår ulikt, og at det kan være et behov for en samkjøring av fellespraksiser. Jeg ønsker å finne støtte til denne forventningen, eller i det minste håpe på at det finnes noen gode suksesshistorier. For å få til dette blir jeg nødt til å gå i dybden og snakke med enkeltindivider, istedenfor en mer generell kvantitativ overflatemetode. Tanken er at

resultatene i studien har overføringsverdi. Altså at de er holdbare (validitet) og etterprøvbare (reliabilitet) nok til at de kan brukes som veiviser for både de som er utforsket og andre, i andre situasjoner. Jeg skriver mer om validitet og reliabilitet senere i metodekapittelet.

3.3 Avgrensinger og gjennomføring

I denne undersøkelsen har jeg gjort en del valg og avgrensinger som begrunnes underveis. Jeg har sett på hva som er et hensiktsmessig utvalg av informanter jeg ønsker å intervjuer i forhold til hva som vil produsere gode og brukbare data. Valget falt på at jeg skulle intervjuer 15 kontaktbibliotekarer fra forskjellige høyere utdanningsinstitusjoner i Norge, som er en rimelig mengde for denne typen undersøkelse og oppgavestørrelse. Intervjuene er ment som en type oppfatning/refleksjonsintervju med informantene om deres erfaringer og opplevelser av arbeidet, og rollen sin som *kontaktbibliotekar*. Intervjuene ble gjennomførte både digitalt og fysisk alt etter hva som passet, og det ble gjort opptak via Nettskjema-diktafon mobilapp hvor lydfilene ble lagret trygt og forsvarlig på Nettskjema.no etter at intervjuene ble ferdigstilte³. Deretter ble de laster ned på en kryptert jobb PC som er godkjent av personvernombudet ved OsloMet til lagring av sensitive data.

3.3.1 Testpilot og intervjuguide

Før jeg gikk i gang med noen av intervjuene valgte jeg å gjennomføre en testpilot-intervjurunde før de faktiske intervjuene for å få teste intervjuguiden min (se vedlegg 1). Jeg valgte ut en kollega med mye erfaring med kvalitative undersøkelser som informant til dette intervjuet, i tillegg til at vedkommende også innehar samme type rolle i min institusjon, slik at spørsmålene ville være relevante for de også. Grunnen for at denne kollegaen ble valgt var i hovedsak for å få mest mulig konstruktiv kritikk tilbake i forhold til intervjuguide, spørsmål og gjennomføringen. Det var et veldig godt valg, og jeg gikk blant annet fra å ha mange spørsmål og underspørsmål til å heller organisere

³ [Nettskjema](#) er en selvbetjent skjemaløsning for alle som har avtale om bruk (du kan logge inn med FEIDE). Det er en sikker løsning for datainnsamling via nett som inneholder blant annet mulighet for spørreskjema, påmeldinger og flervalgsoppgaver. Den er universelt utformet og man har fri tilgang til mobilappen Nettskjema-diktafon.

spørsmålene i tre hovedtemaer, med en liten mengde stikkord og undertemaer under for å enklere kunne lese spørsmålene selv underveis, løsrive meg mer fra 'manus' og i tillegg enklere kunne organisere svarene bedre. Temaene ble bestemt ved hjelp av problemstillingen og forskningsspørsmålene mine og var til stor hjelp, spesielt i forhold til strukturen og tidstyring.

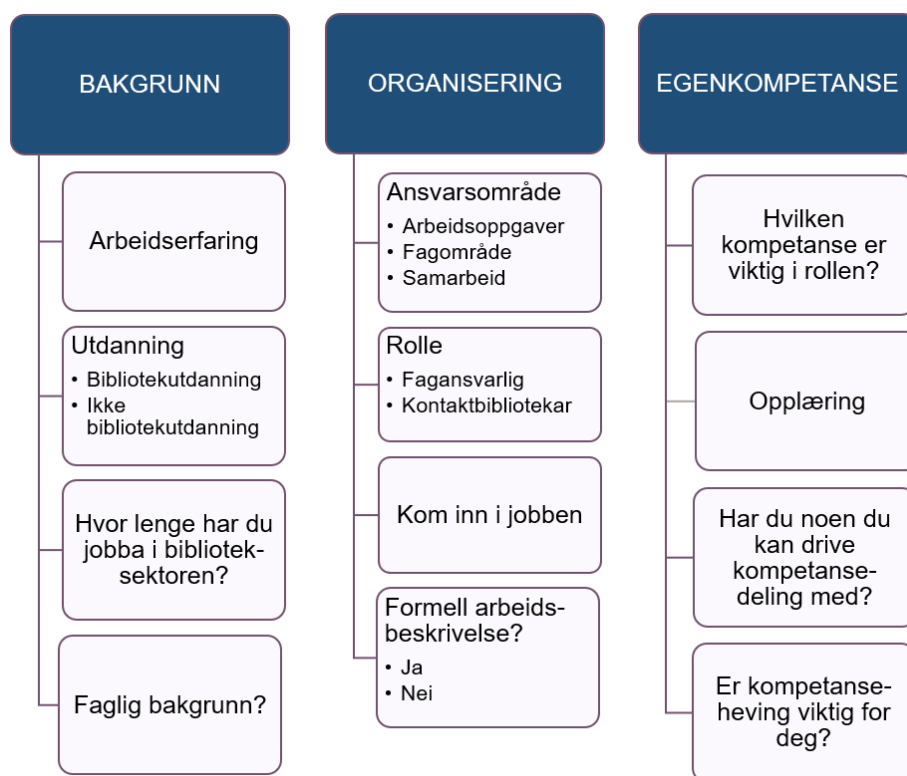
3.3.1.1 Oversikt over hovedtemaene

Temaet for intervjuene var å utforske informantenes refleksjoner rundt jobben som kontaktbibliotekarer og identifisere faktorer som de mener påvirker deres arbeid. Fokuset på det første hovedtemaet i intervjuguiden var derfor arbeids- og utdanningsbakgrunnen til informantene. Dette omfattet en undersøkelse av deres arbeidserfaring, utdanning (enten det var en bibliotekutdanning eller annen relevant faglig bakgrunn) og hvor lenge de hadde jobbet i biblioteksektoren.

Det andre hovedtemaet i intervjuguiden kretset rundt informantenes nåværende jobb som kontaktbibliotekarer. Her ble det fokusert på deres rolletittel, ansvarsområder, arbeidsoppgaver, fagområde, størrelsen på deres arbeidsområde og tidsbruk i rollen. I tillegg ønsket jeg å undersøke hvordan de fikk jobben som kontaktbibliotekar og hvilken rolle de tidligere hadde, om de hadde en formell arbeidsbeskrivelse, hvordan de var organisert, hvem de samarbeidet med, samt deres refleksjoner rundt samarbeidets effektivitet. Videre var det viktig å få deres perspektiver på deres egen kompetanse i rollen, opplæring, og hva de mente var viktig for å kunne utføre arbeidet. Jeg ønsket også å utforske deres refleksjoner rundt kompetansedeling og kommunikasjon med andre.

Denne oversikten over hovedtemaer og underkategorier (se tabell 1) ble også brukt som utgangspunkt for analysen og diskusjonen av dataene. Imidlertid ble det gjort noen få endringer etter den første analysen, basert på min kjennskap til datamaterialet.

Tabell 1. Hovedtemaene

3.3.2 Utvalg og rekruttering av informanter

Det ble satt flere kriterier for utvalget av informanter i utvelgelsesprosessen, og de har blitt justert underveis. I januar ble det sendt ut en epost med invitasjon til deltakelse på prosjektet mitt (se vedlegg 3) til lederne av ti høyere utdanningsinstitusjoner i Norge, i håp om å få rekruttert nok informanter. Det ble bedt om at de videresendte eposten til ansatte de anså som aktuelle kandidater til intervju og fikk det kom inn svar fra fem av institusjonene. I informasjonsskrivet (se vedlegg 2) som ble sendt ut ble de som betegner seg som kontaktbibliotekarer invitert til å delta i undersøkelsen min, og la ved informasjon om hva deres deltakelse ville innebære, men uten å spesifisere noe krav til bibliotekutdanning. Dette førte til at jeg fikk mange henvendelser fra aktuelle informanter både med og uten denne bakgrunnen, og med forskjellige rolletitler (kontaktbibliotekar, fagansvarlig, fagreferent), men med samme type arbeid. Jeg tror at variablene i bakgrunnen til informantene vil berike datamaterialet mitt, og gi meg et mer interessant sammenligningsgrunnlag. Det har underveis vist seg å stemme godt overens med funnene jeg har gjort i intervjuene. Jeg har intervjuet totalt 12 informanter fra fire ulike høyere utdanningsinstitusjoner. Sju informanter med bibliotekutdanning

og fem informanter uten bibliotekutdanning. Tanken var at det aller helst skal være 50/50 med og uten, men i og med at jeg har fått nok informanter og uttømmende svar, sier jeg meg fornøyd. Viktig å nevne er at informantene fra den femte institusjonen som tok kontakt og var interesserte brukte lang tid på å svare, og dermed uteble intervjuene med dem. De var også de eneste med rolletittel «fagreferent», hvor tre av informantene fra et av de andre stedene tidligere hadde denne rolletittelen, men endret det til «fagansvarlig» ved en omorganisering. Denne rolletittelen blir brukt på samme måte som «fagreferent» noen steder, og «kontaktbibliotekar» andre steder. På bakgrunn av dette utelates denne rolletittelen fra resten av oppgaven, med fokus på kun «kontaktbibliotekar» og «fagansvarlig» fra nå av.

3.3.3 Demografi og fysisk v.s. digitale intervjuer

Demografien er en annen faktor jeg har vært nødt til å vurdere i gjennomføringen av selve intervjuene. Jeg kunne valgt informanter fra steder nær Oslo for å få gjennomført intervjuene fysisk, samtidig som at å velge de fra institusjoner fra forskjellige steder i Norge vil gi en bredere og mer variert oversikt over de forskjellige norske praksisene. Valget falt på sistnevnte mulighet, som da førte til at flesteparten av intervjuene ble gjennomført digitalt. Det fordi jeg fikk mest interesse og henvendelser fra institusjoner utenfor Oslo. Både digital og fysisk gjennomføring har til nå gått fint derimot, og jeg velger å tro at med pandemi og økt digital erfaring føler informantene seg vel i intervjusituasjonen likevel. Det er i alle fall mitt inntrykk. At de var digitalt til stede, men likevel befant seg fysisk i en trygg sfære på jobb eller i hjemmet.

3.3.4 Forskningsetikk

I et fenomenologisk intervju som dette, er målet å få frem informantenes opplevelser av sin arbeidssituasjon, og jeg kan på denne måten få tilgang til hva de mener om dette. I det minste hva de forteller at de har erfart, fordi det de gjengir samsvarer ikke nødvendigvis med det de faktisk har opplevd. Og ikke minst: jeg som intervjuer påvirker intervjusituasjonen og hvilken form den tar og hva de svarer, som er viktig at jeg er klar over (Anker, 2020, s. 37). Dalland skriver at samspillet mellom intervjuer og intervjuperson krever «[...] både empati og respekt fra deg som intervjuer. Det er derfor viktig å tenke nøye igjennom de etiske sidene ved intervjuet.» (Dalland, 2020, s. 67)

Etiske betraktninger er ifølge Tjora (2021) noe som «bør ligge implisitt i all forskning, strengt tatt uavhengig av de formelle juridiske kravene til forskning. Aspekter som tillit, konfidensialitet, respekt og gjensidighet vil prege kontakten vi har med våre deltakere i prosjekter og eventuelle kontaktpersoner for aktuelle caser» (Tjora, 2021, s. 53). Tjora skriver videre at mye av etikken rundt intervjuer er forbundet med presentasjon av data, for eksempel ved anonymisering. Etikken rundt dette er at informantene ikke skal *komme til skade* først og fremst (2021, s. 187).

Anonymisering av arbeidsplassen er en viktig strategi for å sikre at informantene i forskning ikke blir gjenkjent eller identifisert. Når jeg utfører forskningen i denne studien, er det av interesse å undersøke hvilket fagområde informantene representerer i sin yrkespraksis, da dette utvilsomt vil påvirke deres tilnærming til spørsmålene som behandles. Derfor har jeg valgt å anonymisere både informantene og arbeidsplassen deres.

I utformingen av intervjuguiden og gjennomføringen av intervjuene er det viktig at jeg er forsiktig med formuleringene jeg bruker for å sikre at jeg ikke fremstiller det som om at noen gjør feil eller har utilstrekkelig praksis. Hensikten er å belyse potensielle problemer som kan oppstå i profesjonssamarbeidet. Videre er det også relevant å sammenligne og analysere praksis på institusjonsnivå og se hvordan de ulike institusjonene og deres tilnærminger står opp mot hverandre, heller enn å fokusere på enkeltpersoners innsats og praksis alene. Dette er refleksjoner jeg har gjort meg underveis og som jeg tar med meg videre.

3.3.4.1 Studiens troverdighet: validitet, reliabilitet og overførbarhet.

For at studien skal godkjennes må ulike kvalitetskriterier være oppfylte, og reliabilitet og validitet er godt brukte eksempler på slike vurderinger. Reliabilitet utspringer fra kvantitativ metode, og dreier seg om studiens pålitelighet. Kan en forsker gjennomføre den på nytt med samme resultat for å være reliabelt. Det er vanligvis ikke et mål i kvalitativ forskning (Anker, 2020, s. 108). Anker oversetter begrepet til norsk og snakker om studiens pålitelighet. «prosessen som fører deg fra metoden til funnene,

må være rimelig» (Anker, 2020, s. 108). Dette betyr i praksis at metodekapittelet er godt gjennomarbeidet og de metodiske tilnærmingene godt dokumenterte på transparent vis. Her skal alt fra metodevalg til utfordringer og problemer nevnes, og datamaterialet skal presenteres. Forskningens validitet eller gyldighet handler på sin siden om du har svart på forskningsspørsmålene, eller om forskningsresultatene svarer på det fenomenet som utforskes (2020, s. 109). I denne oppgaven har jeg gått systematisk til verks i metodedelen og forsøkt å forklare hele forskningsprosessen og valgene jeg har tatt underveis. Hva gyldighet angår, oppdaget jeg underveis i analysen at teorien kunne vært med solid. Jeg var såpass langt ute i forløpet med for liten tid til å endre teorikapittelet, men reflekterer over det at jeg skulle valgt et teoretisk rammeverk innenfor kompetanseteori, som jeg tror hadde passet funnene mine enda bedre og styrket oppgavens gyldighet enda mer.

I og med at dette er en studie gjennomført med 12 informanter kan den defineres som en avgrenset kvalitativ studie. Og ved en slik avgrenset studie er ikke den kunnskapen jeg har kommet frem til mulig å generalisere til andre studier (2020, s. 110). Det betyr at selv om jeg ønsker å se på kontaktbibliotekarrollen i norske høyere utdanningsinstitusjoner, så er ikke informantmengden min og oppgavestørrelsen nok til å konkludere med at funnene mine gjelder for hele Norge. Av alle de høyere utdanningsinstitusjonene som finnes her til lands, så fikk jeg «kun» informanter fra fire av dem. Derfor kan ikke funnene mine generaliseres til å gjelde de andre i tillegg. De kan likevel være overførbare, og det er også noe jeg nevner i motivasjonen min til oppgaven. Jeg ønsker å åpne gulvet for samtalen rundt dette emne, og aller helst inspirerer til mer forskning også. Det er ikke blitt undersøkt nok, og håper derfor at noen kan se på min studie, bli inspirerte og enten dele og aller helst spinne videre på ideen. Jeg kommer til å komme med forslag til videre arbeid i konklusjonen.

3.3.4.2 Forskerens rolle

Det er også viktig å kommentere at jeg har en sterk forhåndsinnstilling til emnet, i og med at jeg har kollegaer som jobber med dette, og jeg selv har mye kunnskaper rundt dette arbeidet. Jeg har som hensikt å sikre at denne forutinntattheten ikke påvirker datainnsamlingen eller det jeg velger å fremheve i analysen.

I etiske forskningsstudier er det avgjørende å være oppmerksom på ens egne forhåndsinnstillinger og holdninger. Forskerens personlige overbevisninger kan påvirke hele forskningsprosessen, inkludert datainnsamlingen og analysefasen. Det er derfor viktig å være bevisst på ens forhåndsinnstillinger og implementere tiltak som kan bidra til å redusere bias og sikre at forskningen utføres på en objektiv og troverdig måte.

For å sikre at min egen bias ikke styrer datainnsamlingen eller analysen, har jeg implementert flere strategier. Først og fremst har jeg vært åpen og reflekterende rundt mine personlige forhåndsinnstillinger og holdninger knyttet til forskningsemnet. Jeg har gjort en bevisst innsats for å identifisere mine egne antakelser og være kritisk overfor dem. Videre har jeg involvert andre forskere og veiledere i prosessen. Gjennom regelmessig veiledning og diskusjoner har jeg fått ny innsikt og ulike perspektiver som har bidratt til å balansere min egen forståelse av emnet. Dette har hjulpet meg med å være mer åpen for alternative tolkninger og unngå å utelate viktige data eller perspektiver basert på min egen bias.

Jeg har også vært nøye med å følge etisk praksis og standarder i forskningen. Jeg har fulgt retningslinjer for datainnsamling, inkludert anonymisering og konfidensialitet, for å beskytte deltakernes rettigheter og personvern. Jeg har også vært åpen om eventuelle potensielle interessekonflikter som kunne påvirke forskningen. Ved å implementere disse tiltakene og være bevisst på min egen bias, har jeg forsøkt å sikre at min forskning er gyldig, pålitelig og overførbar. Selv om det er umulig å være fullstendig uten bias, har jeg gjort mitt beste for å minimere påvirkningen av mine egne forhåndsinnstillinger og sikre at min forskning er så objektiv som mulig.

3.3.4.3 Søknad til NSD

I henhold til retningslinjer og krav innen forskningsetikk, ble jeg anbefalt å sende inn en søknad til Norsk senter for forskningsdata (NSD) siden jeg skulle håndtere personopplysninger i min forskning (se vedlegg 4 og 5). Denne søknaden ble sendt inn i desember og ble godkjent i begynnelsen av februar. Det å søke og få godkjenning

fra NSD er en viktig del av forskningsetiske prinsipper for å sikre at personvern og konfidensialitet blir ivaretatt i all datainnsamling og -behandling. Ved å oppnå denne godkjenningen viser vi vår forpliktelse til å respektere og følge forskningsetiske retningslinjer og beskytte deltakernes rettigheter og velferd i studien.

3.3.4.4 Fordeler og ulemper med metoden

Fordelen med å gjennomføre en sånn type kvalitativ metodeundersøkelse i dette tilfellet fordi jeg ønsket å se på informantenes egenopplevelse av noe. Jeg ønsket igjennom samtale med dem å høre deres refleksjoner rundt arbeidet og kanskje også bidra til at de selv fikk reflektert litt rundt egen praksis. Dette er semistrukturerte intervjuer perfekte til, da de er strukturerte nok til at det ikke sklir helt ut (potensielt), men løse nok i formen til at nyanser, tanker og ideer får flyte fritt fra informantenes side.

Ulempen med denne metoden er derimot at mengden informanter må begrenses, og dermed begrenses også muligheten til å generalisere og se på fenomenet i et større perspektiv. Metoden er også tidkrevende, spesielt i behandlingen av datamaterialet. Det har jeg erfart på den tunge måten, da transkriberingen av intervjuene tok mye lengre tid enn planlagt. Jeg har aldri gjennomført en sånn type kvalitative undersøkelse før, og selve prosessen tok det lang tid før jeg følte meg helt trygg på. En annen ulempe med metoden hvis man er som meg: jeg klarte ikke å være «streng» nok i alle intervjuene, og flere av de skled nok litt ut. Det har sine fordeler, for da blir datamaterialet beriket og uventede ting kan dukke opp. Det er en ulempe når man skal transkribere og etter hvert analysere dataene.

3.4 Analyse

Trine Anker har skrevet en kort og oversiktlig håndbok om analyse i praksis (2020) som har vist seg nyttig i dette kapitlet. Begrepet analyse er gammelgresk og betyr å løse og brette opp noe til håndterbare biter og størrelser, som i denne betydningen omhandler behandlingen av datamateriale etter endt innsamling. Her stiller man spørsmål til det empiriske materialet og foretar en analyse av hva som er relevant å ha med i oppgaven, og hva som ikke er relevant, samt lager sammenhenger, ser etter mønstre og spenninger og gjenforteller svarene, alt i lys av utvalgt teori. Dette er i det hele en del av en bred analyseprosess (Anker, 2020, s. 17; Malterud, 2017, s. 81).

En analyseprosess starter i det små allerede i forarbeidsfasen, men selve analysen kan, ifølge Anker, deles inn i fire faser for å gjøre prosessen mer håndterbar. Selv om det ikke finnes noe fasitsvar på hvordan analysere kvalitativt empirisk materiale (2020, s. 19-20). Den første analysefasen gjennomføres ofte i form av egne notater og førsteinntrykk og kalles en preliminær analysefase. Andre analysefase er mer systematisk, hvor du velger ut materialet du ønsker å bruke i oppgaven gjennom koding og kategorisering. Tredje analysefase går ut på å bruke kategoriene og lete etter mønstre og spenninger, mens i siste og fjerde analysefase blir teoriperspektivene dratt inn og man drøfter de empiriske funnene ved hjelp av disse (2020, s. 20).

I denne studien har valget falt på å gjennomføre en tematisk analyse. Tematisk analyse er en kvalitativ forskningsmetode som brukes til å utvikle, analysere og tolke mønstre av betydning (temaer) på tvers av et kvalitativt datasett, som involverer datakoding og utvikling av temaer gjennom en systematisk prosess. (Braun & Clarke, 2022, s. 4). Jeg har valgt å ta utgangspunkt i Virginia Braun og Victoria Clarke (2006; 2022) sin 6-steps modell. Denne modellen er en velkjent tilnærming til tematisk analyse, som i seg selv er mer en metode for dataanalyse enn en metodologi ifølge forfatterne selv (2022, s. 4). Modellen gir en strukturert fremgangsmåte for å analysere dataene på en systematisk og pålitelig måte ved hjelp av seks steg: 1. Bli kjent med dataene, 2. Lag koder, 3. Let etter temaer, 4. Vurder og gjennomgå temaene, 5. Definer og navngi temaene, 6. Lag en rapport (se tabell 2 under).

Tabell 2 - Faser i tematisk analyse, oversatt av meg og basert på Braun og Clarkes egen modell (2006, s. 87)	
Fase	Beskrivelse av prosess
1. <i>Gjør deg kjent med dataene dine</i>	<i>Transkriber dataene (om nødvendig), les og les om igjen dataene, noter ned ideer og tanker.</i>
2. <i>Lag koder</i>	<i>Kode interessante utkast av dataene systematisk på tvers av hele datasettet og legg til data relevant til hver kode.</i>
3. <i>Let etter temaer</i>	<i>Legg sammen koder med mulige temaer, samle all data som er relevante for hvert mulige tema.</i>
4. <i>Vurder og gjennomgå temaene</i>	<i>Sjekk om temaene fungerer i forhold til de kodede utdragene (del 1) og hele datasettet (del 2), lag et tematisk 'kart' av analysen.</i>
5. <i>Definer og navngi temaene</i>	<i>Pågående analyse for å finjustere hvert tema og den overordnede historien analysen forteller, generer klare definisjoner og navn for hvert tema.</i>
6. <i>Lag en rapport</i>	<i>Siste mulighet for analysen. Et utvalg av brede og overbevisende eksempelutdrag, siste analyse av utvalgte utkast, relatere slutten av analysen til forskningsspørsmålene og litteratur, produsere en akademisk rapport fra analysen</i>

3.4.1.1 Bli kjent med dataene

I denne første analysefasen er det om å gjøre å bli kjent med dataene gjennom å transkribere, lese gjennom dataene grundig, bli kjent med innholdet og marker viktige segmenter og sitater som kan være relevante. Lydfilene ble transkriberte i bokmålsform etter hvert som intervjuene ble ferdigstilte og lastet ned fra Nettskjema til den godkjente OsloMet-pc-en. Bokmålsform ble valgt for å ivareta informantens anonymitet hvor samt gjøre dataene mer lesbare etter hvert, siden mangfoldet av norske dialekter var stort blant informantene. Tolkingen av dataene ble gjennomført manuelt av en intervjuer (masterstudent på prosjektet) for å forhindre at det oppstod uklarheter eller lignende i prosessen. Intervjuerens hukommelse, forståelse og refleksjoner er vesentlig under en slik transkribering, for at datamaterialet blir behandlet riktig.

Hver intervju-fil ble delt inn etter hvem som talte av intervjuer eller informant, og fikk koden «Informant» og nummeret på informanten eller «intervjuer» for å gjøre det tydelig hvem som hadde uttalt hva. All informasjon som navn på mennesker, steder, institusjoner eller andre gjenkjennbare faktorer ble sensurert da denne undersøkelsen er anonym.

3.4.1.2 Lag koder

Neste trinn i den tematiske analysen er å gå gjennom dataene på nytt og indentifiser meningsbærende enheter, også kalt «koding». Gi disse enhetene koder som fanger opp essensen. I og med at jeg hadde laget intervjuguiden med en så klar struktur med hovedtemaer og underkategorier, så var det enkelt for meg å «kode» materialet deretter. Dette ble gjort for hånd i et separat Word-dokument, hvor jeg laget systematiske tabeller med sitater og informasjon for hver informant. At kodene allerede forhåndsbestemte kalles en deduktiv tilnærming i analysespråket, men det dukket også opp behov for å smått justere disse kodene underveis basert på det innhenta datamaterialet, og denne tilnærmingen med nye koder er en såkalt empirinær induktiv tilnærming (Anker, 2020, s. 77).

3.4.1.3 Let etter temaer

I denne fasen er det om å gjøre å gå tilbake til kodene og søk etter mønstre, likheter og relasjoner mellom dem, og organisere disse i temaene med beskrivende etiketter. Denne fasen gled litt over i den andre og den fjerde og den femte fasen i min analyseprosess, i og med at jeg analyserte datamaterialet for hånd og ikke brukte for eksempel NVIVO. Derfor lagde jeg koder, lette etter temaer, vurderte temaene og navngav de delvis samtidig, og det ble en del frem og tilbake mellom disse fasene.

3.4.1.4 Vurder og gjennomgå temaene

Den fjerde fasen handler om å gå grundig gjennom de mulige temaene og vurdere om de er representative, meningsfulle og viktige i forhold til forskningsspørsmålet. Definer og navngi temaene. I og med at jeg allerede hadde bestemt hovedtemaer og underkategorier i intervjuguiden, så valgte jeg å bruke disse teamene og kategoriene i denne delen også, men noen få justeringer som passet bedre. På dette stadiet hadde jeg et dokument med tre hovedtemaer, 22 underkategorier og en drøss med koder og sitater. Det var på rundt 84 sider.

3.4.1.5 Definerer og navngi temaene

I denne femte fasen skal man organisere temaene i et strukturert rammeverk som gir en helhetlig oversikt samt bestemme hvordan temaene relateres til hverandre. Lag overordnede temaer og underkategorier. Dette var allerede gjort grovt ved hjelp av intervjuguiden, og siden de kategoriene og temaene fungerte så bra til å strukturere intervjuene, så har jeg som nevnt ikke viker fra de i analysen heller. Jeg brukte derimot godt med tid på å se sammenhenger mellom temaene i denne fasen, og identifisere om det var noen gjennomgående likeheter eller avvik som kunne være interessante å ta med i sluttrapporten.

3.4.1.6 Lage en rapport

I sjette og siste fase er det om å gjøre å skrive en detaljert rapport som beskriver funnene fra den tematiske analysen. Inkludert sitater og eksempler fra dataene for å støtte temaene. Diskuter funnene og eventuelle begrensninger ved studien. Dette er altså sluttrapporten som blir til selve analysen i oppgaven og resultatet av studien. Den som forteller informantenes historie på troverdig og gyldig vis. Som jeg nevner i de andre trinnene foregikk ikke denne analysen helt trinnmessig korrekt, hvor det ble en flytende prosess som krevde at jeg gjennomgikk datamaterialet mitt gjentatte ganger i en ikke bestemt rekkefølge etter som at det ble nødvendig.

4 PRESENTASJON AV RESULTAT

I dette kapitlet vil studiens datamateriale blir presentert. Materialet er bearbeidet og gjennomgått mange ganger og videre analysert ved hjelp av Braun og Clarke (2022) sin tematiske metode. Aller først vil det bli gitt en presentasjon funndelens kategorier som ble utviklet både før og under analysen, etterfulgt av et kapittel om informantenes arbeidserfaring og utdanning, et kapittel om organiseringen ved de forskjellige bibliotekene og et underkapittel om informantenes refleksjoner rundt egenkompetanse og kompetansedeling.

4.1 Kategorisering av funn

Som nevnt tidligere har jeg tatt utgangspunkt i tre hovedtemaer siden utformingen av intervjuguiden. Disse tre hovedtemaene ble formet med bakgrunn i problemstillingen, og er sentrale tematiske innfallsvinkler i oppgaven. Jeg har derfor valgt å videreføre disse temaene samt underkategorier fra intervjuguiden til analysen, men med noen små justeringer som jeg vurderte som nødvendige etter at jeg hadde blitt kjent med funnene i den første analysefasen.

4.2 Bakgrunn

I dette kapitlet tar jeg for meg informantenes arbeidserfaring- og utdanningsbakgrunn og jeg begynner kapitlet med en tabelloversikt (se tabell 1 under) for å kort presentere informantene med informasjon om bibliotekutdanning, utdanningsgrad, relevantfaglig utdanning og fartstid i bibliotek. Videre vil jeg også inkludere mer detaljer samt sitater fra informantene om dette hovedtemaet.

Tabell 3. Informantenes bakgrunn

Infor. ⁴	Bibliotekfaglig utdanning	Grad	Relevant faglig utdanning	Fartstid i bibliotek
1.	Ja	Bachelor	Nei	34 år
2.	Nei	Master	Nært beslektet	5 år
3.	Nei	Ph.d.	Ja	5 år
4.	Ja	Bachelor	Nei	35 år
5.	Ja	Bachelor	Nei	35 år
6.	Nei	Ph.d.	Ja	5 år
7.	Nei	Master	Ja	10 år
8.	Ja	Bachelor	Nei	35 år
9.	Ja	Master	Ja	25 år
10.	Ja	Master	Nei	23 år
11.	Ja	Bachelor	Nei	10 år
12.	Nei	Master	Ja	7 år

Variert utdannings- og arbeidsbakgrunn

Så med utgangspunkt i tabellen over ser vi at av 12 informanter har sju av de bibliotekfaglig utdanning og fem av de har ikke bibliotekfaglig utdanning, men de har faglig relevant eller nært beslektet utdanning i forhold til arbeidet som kontaktbibliotekar. Dette er med unntak av en informant, som både har faglig relevant utdanning og bibliotekfaglig utdanning. Videre har fem av informantene bachelor, fem av de har master og to av har doktorgrad, hvorav det kun er de med doktorgrad som da har forskererfaring også. Det er tydelig at informantene har veldig variert fartstid i bibliotek, alt i fra fem år til 35 år.

Informantene har en veldig variert arbeidsbakgrunn fra før av. Noen har jobbet ved både folkebibliotek og skolebibliotek før, mens noen har jobbet ved andre fag- og forskningsbibliotek. Andre som forskere/stipendiater/forskningsassistenter. Noen

⁴ Forkortelse for informant

begynte som studentvakter eller praktikanter i bibliotek. Noen av de har jobbet som lærere eller lektor, og en som kommunikasjonsrådgiver:

Jeg jobbet først ved kommunalt bibliotek, altså folkebibliotek, i ca. 10 år. Så jobbet jeg i fylkeskommunen på videregående skole på biblioteket. Var der i 13-14 år, og så har jeg de siste 10 årene jobbet på [anonymisert høyere utdanningsinstitusjon], et lite høyskolebibliotek, som for seks år siden ble fusjonert inn i [anonymisert høyere utdanningsinstitusjon]. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor).

[Jeg var] ansatt først som universitetsbibliotekar og fikk opprykk med en gang, for jeg kom inn og hadde en Ph.d. i historie. Og så hadde jeg jobbet, før det, så hadde jeg jobbet både som forsker et par år her ved universitetet, og så hadde jeg undervist som timelærer og hatt små prosjektoppdrag. Altså små midlertidige stillinger på diverse forskningsprosjekter her og der. Og så, du vet, hadde jeg da fullført den doktorgraden i 2012, så det er såpass langt tilbake. (Informant 6, fagrelevant doktorgrad).

Jeg ble kjent med bibliotekverden ved at jeg var studentvakt. Sånn som, ja, jeg var med og hjalp og satte på plass bøker og bemanna skranken og sånn. Og så var det litt tilfeldigvis, da jeg leverte min mastergrad ble jeg ansatt i en prosjektstilling først i biblioteket. Fordi de skulle over til Alma. Ble ansatt som fagansvarlig bibliotekar, så har jeg jobbet siden 2016. (Informant 7, fagrelevant master).

Hadde et mål om å kanskje jobbe med noe innenfor geologi, men så ble jeg litt sånn tatt på dette med å være lærer. I hvert fall for en periode så har jeg utdannet meg for at kunne undervise. Så jeg underviste litt på ungdomsskoletrinnene, og så etterpå så gikk jeg videre med pedagogikk og tok en master i pedagogikk, og senere også en doktorgrad. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad).

Jeg har jobbet som bibliotekar siden 1995 med unntak av syv år som kommunikasjonsrådgiver i bibliotek. Så det blir 21 år får jeg det til å bli. Stort sett jobbet i fagbibliotek. Mye små institusjonsbibliotek. Og [anonymisert fag- og forskningsbibliotek] Også kort tid på [anonymisert folkebibliotek]. Kort tid i skolebibliotek. (Informant, 10, bibliotekfaglig mastergrad)

Tidligere relevant arbeidserfaring

Informant 2 er relativt ny i jobben der de nå er ansatt og arbeider som blant annet kontaktbibliotekar. De har en faglig relevant bakgrunn i bunnen og har tidligere jobbet ved to andre høyere utdanningsinstitusjoner i mindre campusbibliotek. De har dermed erfart hvordan det er å være generalist og måtte gjøre litt av «alt»:

Og da jeg var ferdig utdannet i 2018, så fikk jeg jobb på [anonymisert institusjon], der het det «Universitetsbibliotekar». Der hadde vi ikke kontaktbibliotekarordninger, men vi var jo på en måte seks ansatte på det campusbiblioteket der også. Og da hadde jeg, det var jeg som jobbet med forskningsstøtte, så der var jeg det som man kalte kontaktpersonen da, for forskningsstøttebiten. [...] . Og så fikk jeg jobb på bibliotek igjen da [...] Der var jeg det som man kaller vanlig bibliotekar. Der er du igjen på et sånt campusbibliotek, som er mindre enn hovedbiblioteket. Så blir man jo kontaktperson for de faglige, for der var vi to stykker som jobba, og da må man gjøre alt. Så da holder man på med alt mulig av det bibliotekfaglige, men også er en kontaktperson for de faglige da. (Informant 2, fagrelevant mastergrad)

Annen faglig utdanning

Det er flere av informantene som har en annen utdanning i tillegg til bibliotekutdanningen. Om de enten har tatt fag før de begynte på bibliotekutdanningen, eller om de har gjennomført videreutdanning o.l. varierer. **Informant 9** og **Informant 1** utdyper det her:

Ja, jeg har litt forskjellige bakgrunner. Så har jeg, vet ikke om du skal ha oversikt over full utdanning, jeg har også andre fag. (Informant 9, bibliotek- og fagrelevant masterutdanning).

Jeg ble ferdig i 1987, med den vanlige biblioteksskoleutdanningen. Og så tok jeg ett år med i medier og massekommunikasjon [...]. (Informant 1, bibliotekfaglig bachelor).

Fartstid i bibliotek og videreutdanning

For å sammenligne informantene litt nærmere, har jeg funnet ut at alle de med bachelor har bibliotekutdanning. De er også de med lengst fartstid i bibliotek, på rundt 34-35 år. Det er med unntak av en som har 10 års fartstid fra bibliotek, men som omskolerte seg

etter mange år i et annet yrke, og som til gjengjeld også har mye relevant etterutdanning:

Jeg er lærer i bunn, så har jeg også bachelor i bibliotek og informasjonsvitenskap. Jeg har dobbelt opp. Jeg har KBP, 15 studiepoeng, kunnskapsbasert praksis i helsefag. Jeg har akkurat tatt høyskolepedagogikk på [anonymisert institusjon], for de hadde det som nettkurs. [...] Jeg tror jeg har nok utdanning til å gjøre det jeg gjør. Jeg føler det begynner å hjelpe nå. Jeg burde selvfølgelig ha hatt vitenskapsteori og metoder også. (Informant 11, bibliotekfaglig bachelor og faglig bachelor).

Dette er et gjennomgående aspekt ved alle de som har bachelor, at de både har lang fartstid i bibliotek og i tillegg en del videreutdanning i form av kurs/enkeltemnestudier og lignende spesialisering. **Informant 5** og **Informant 1** utdyper dette her:

[...] Den generelle kompetansen min er jo da bibliotekarutdanning. Og så tok jeg, akkurat på begynnelsen av 2000-tallet, når internettet var ganske nytt. Da tok jeg sånn videreutdanning som heter Info-10, sånn digitalt referansearbeid. En oppdatering til en digital verden. [...] Når jeg jobba i fylkeskommunen så fikk vi dem med på å lage et skreddersydd opplegg på 30 studiepoeng, jeg husker ikke, men det var i alle fall for bibliotekarer, pedagogikk for bibliotekarer i fylkeskommunen. Så fylte dem på med de andre fylker, så det ble et fulltstudium der over ett år, og jeg fikk dermed pedagogikk. (Informant 5, bibliotekfaglig bachelor).

Jeg veileder masterstudenter i finansdatabaser [...] jeg var to måneder i USA hos en bibliotekar der på et universitet der, og så satt jeg på forelesninger og leste meg opp og studerte, liksom selvstudium. Til jeg skjønte såpass mye av det, til at jeg overtok den veiledningen av de da 350 masterstudentene. (Informant 1, bibliotekfaglig bachelor).

Faglig relevant eller bibliotekfaglig utdanning

Et annet aspekt ved de med bachelor som er interessant å undersøke er det med høyere utdanning, som for eksempel mastergrad, og hva de tenker rundt dette. Om det kommer frem i intervjuene om de føler et behov for det eller ikke. **Informant 5** forteller at de har en påbegynt master i bibliotek- og informasjonsvitenskap, men at de

valgte å avbryte den på grunn av at de er bosatt for langt unna studiestedet der dette tilbys.⁵:

[...] og så begynte jeg på en master her for noen år siden, men den var jo på OsloMet, og det ble praktisk for tungvint med reisingen, og da krevde de fysisk tilstedeværelse så det kosta mer enn jeg hadde nytte av og jeg mista motivasjonen. (Informant 5, bibliotekfaglig bachelor).

Det er vanskelig å si om dette gjelder flere av informantene, men det er et veldig viktig aspekt ved det med utdanning som passer inn i oppgaven. Videre vil jeg også belyse det som kommer frem i dataene når det gjelder det med faglig relevans og/eller bibliotekutdanning og hvordan det kan påvirke hvordan informantene ser seg selv i rollen som kontaktbibliotekar. **Informant 8** jobber et sted der det tradisjonelt sett har vært krav om en faglig doktorgrad til rollen som kontaktbibliotekar/fagansvarlig. Eller i det minste en faglig relevant master/hovedfag. De har derfor ofte problematisert deres tradisjonelle bibliotekfaglige bachelor internt med kollegaer, og har kjent på det at de mangler en slik faglig bakgrunn på et høyere nivå. Likevel ser de på det som en fordel i jobben sin at de har den bakgrunnen og erfaringen de har:

Akkurat innenfor det fagområdet som jeg har ansvaret for så tror jeg det nesten har vært en fordel i mange sammenhenger, fordi at det skjedde jo en stor endring akkurat i den tiden jeg begynte å jobbe her, og så var det jo ganske mange av de faglige ansatte på helsefagutdanningen som heller ikke hadde en veldig akademisk bakgrunn. [...] Så jeg tror det ufarliggjorde det her med å ha kontakt med biblioteket, for det er jo sånn man oppdager etter hvert at det er mange som synes det var vanskelig å vise at de ikke kunne, at de ikke hadde innblikk i hvordan de skulle søke eller hvordan de skulle bruke ressurser [...] men det at jeg med min bakgrunn, jeg kunne jo veldig mye av det bibliotekfaglige, men de fikk nok opplevelse av å være de sterkeste faglige og så har jeg vært den sterkeste metodiske. Men vi konkurrerte ikke, de kjente seg ikke dumme på en måte. [...] Nå har jeg etter hvert fått så lang erfaring, og vært borti så mye. Fått lov å prøve meg, at de ... Jeg tror det er mange som ikke tenker på det når de møter meg. Jeg tror det er ganske få, hvis de ikke får vite det, så vet de ikke det. [...] Jeg kan snakke litt sånn samme akademiske språk, for at nå har jeg vært inne i så mye. Men det er klart, jeg tenkte mye på det. (Informant 8, bibliotekfaglig bachelor).

⁵ OsloMet er eneste studiested som tilbyr denne type videreutdanning etter endt bachelor innen bibliotek- og informasjonsvitenskap (master og doktorgrad).

Den problematiseringen av manglende faglig utdanning eller også at de ikke har høyere utdanning er noe som går igjen hos flere av informantene, men det går også andre veien. Flere av de med faglig bakgrunn kjenner på det motsatte, at deres manglende bibliotekfaglige bakgrunn er noe de tenker på:

Jeg tror kanskje ikke at fagkunnskapen i seg selv er spesielt viktig. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad).

Jeg har ingen bakgrunn i noe bibliotekfaglig, så alt det nytt for meg i det jeg kom her, begreper man bruker, og programmer man kjører, og måter å tenke på, alt det er helt nytt. Jeg har bare veldig kjærlighet til store boksamlinger, og elsker å lese, og synes at biblioteker er en kjempeide. Genuint sivilisasjonsbærende. Så jeg har lyst til å være med på det, men hadde ikke brukt, jeg hadde jobbet som forsker i flere år da jeg kom hit, og jeg hadde aldri hørt ordet litteratursøk. Så når jeg skulle holde kurs om det, så lukket jeg kontordøren og så på en video noen kollegaer hadde lagt ut, for å finne ut hva det er her var for noe. [...] Jeg skulle altså ønske at jeg kunne mer, at jeg kunne flere av systemene enda bedre. Jeg skulle ønske at jeg skjønnte de mer. Altså jeg gjør fremdeles ikke min egen klass og kat, altså klassifikasjon og katalogisering. (Informant 6, fagrelevant doktorgrad).

Jeg har fått en veldig respekt for [bibliotekfaget], særlig etter å ha på en måte jobbet med det, og er veldig glad for at jeg har fått en innføring i det. Og jeg har veldig, veldig respekt særlig for de kollegaene mine som er bibliotekarer. Og på en måte, det er jo et fag som, jeg merker at der jeg kommer til kort, iblant. Og ser at det der lille jeg har fått med innføring i kat og klass⁶, hvor mye det har hatt å si på min veiledning i søk, for eksempel. Det å ha den forståelsen. Så jeg tror nok det er litt det der, og kanskje ikke alltid helt bli sett på som en fagperson selv. Bibliotekfag er virkelig et fag. Det er ikke bare noe sånt serviceyrke. Det ligger faktisk en fagbunn. [...] Så i hvert fall kan det fra administrasjon og sånn virke som at vi bare er sånn, ja, det er bare noe tjenester, og de kan liksom alle «outsources» til hvem som helst. (Informant 7, fagrelevant mastergrad).

Selv om de med faglig relevant bakgrunn føler de noen ganger kommer til kort i biblioteket uten den bibliotekfaglige bakgrunnen, er de derimot enige om at den faglige bakgrunnen har sine fordeler også. **Informant 12** har en faglig master og forteller at

⁶ Ofte brukte forkortede fagbegrep for katalogisering og klassifikasjon

de tror det er store fagforskjeller, hvor stor grad den fagbakgrunnen har noe å si. De tenker at de får mest bekreftelse for den fra studentene:

Hvis jeg sier til en bachelor eller masterstudent at jeg har tatt en bachelor eller master i det de holder på med, så får du på en måte litt sånn, ok, du har vært der, du skjønner meg, du får en litt annen status enn en fra biblioteket. Selv om det gir jo ikke mening, for en fra biblioteket kan mye uansett [...] men jeg tror for de, så ser de av og til på det som en fordel, at jeg har vært akkurat der de er. (Informant 12, fagrelevant mastergrad).

Informant 12 påpeker videre at det oppleves som annerledes med de ansatte, og at på grunn av inflasjon i utdanning på et universitet, er deres master «bare» en master:

Når alle du møter rundt deg har doktorgrader, professorer og sånne ting. Det er jo en annen ting når du er førstebibliotekar, og de på universitetet som har doktorgrad, da hadde jeg slått i bordet med det. Da hadde jeg hatt noe å si. Men jeg føler ikke mastergraden min, faglig, har noe å si. De ansatte ser på meg mer som en bibliotekfaglig ekspert på en måte. Det er det jeg kan, det er det som er mitt fag, føler jeg. Men her vet jeg at det er store forskjeller. Jeg føler de kommer til meg når de trenger hjelp med bibliotek-ting, og ser på meg som en sånn, «oi du er flink til å søke», eller «du kan hjelpe meg med Cristin», eller «du kan lære meg noe». Det er det de bruker meg til. (Informant 12, fagrelevant mastergrad).

Det er flere lignende elementer som dukker opp i intervjuene og som er innom dette her, som går mye på egenkompetanse, samarbeid og informantenes syn på det. Jeg kommer mer tilbake til dette senere den analysedelen. Men først skal jeg ta for meg hovedtemaet som omhandler organisering.

4.3 Organisering

Dette hovedtemaet omhandler organisering, som i sin helhet handler om jobben de har nå og spesielt arbeidet som kontaktbibliotekar. Undertemaene i denne kategorien er: ansvarsområde, herunder arbeidsoppgaver, fagområde og samarbeid. Tittelrolle, herunder fagansvarlig/kontaktbibliotekar, hvordan de kom inn i jobben og om de har en formell arbeidsbeskrivelse.

Rollen som kontaktbibliotekar og fagansvarlig

Av de 12 informantene er det fem som innehar rollen som kontaktbibliotekar, mens sju er fagansvarlige. Tre av de sju var som tidligere nevnt fagreferenter, men det ble gjort om til fagansvarlig ved en omorganisering. Det kan også nevnes at fagområdene de har ansvaret for er enormt spredte, hele 17 forskjellige fagområder innen helsevitenskap, kunsthvitenskap, naturvitenskap, humaniora og samfunnsvitenskap.

Størrelse på fagområde

Fagområdene varierer ganske mye i størrelse, og det påvirker kontaktbibliotekarenes arbeid. **Informant 12** forteller her om hvordan biblioteket ved deres institusjon trengs på forskjellige måter ved de ulike fagområdene, både på grunn av størrelse og på grunn av hvordan studenter og ansatte jobber ved de forskjellige fagområdene:

Så det er jo et ganske stort område. Og så er det jo det som er viktig for fremme, at det er et stort skrivefag. De skriver lange bachelor med mye kilder, og da er jo biblioteket ofte en sentral rolle. Jeg ser jo det med de andre fagene, at de trenger biblioteket, men på en annen måte. For de skriver i samme type oppgaver, og trenger like mye hjelp til litteraturlister, eller søk, eller sånne ting. Så ja, jeg vil jo si at de trenger mye støtte fra biblioteket, absolutt. (Informant 12, faglig relevant master)

Ulike tilnærminger til organisering

Institusjonene har valgt å løse kontaktbibliotekarordningen forskjellig, ikke bare med utgangspunkt i hvilken rolletittel som brukes, men også ansvarsområde og arbeidsoppgaver, stillingsprosent, institusjonens egne forventinger og definisjon av

rollen, hvordan det praktiseres ved de forskjellige stedene, men også interne forskjeller og så videre. Det er noe jeg skal ta for meg videre i denne delen, fra ulike aspekter som har dukket opp i datamaterialet mitt.

Ansvarsområde og arbeidsoppgaver

Informantenes ansvarsområder og arbeidsoppgaver er ifølge en informant mangefasettert, og det stemmer godt med det de fleste informantene nevner når de legger ut om hva de holder på med til daglig, både innenfor rollen som kontakbibliotekar, men også utenom (det er tidvis vanskelig å skille de to fra hverandre). Ting som går igjen som en fellesnevner hos de fleste er at de i hovedsak holder på med undervisning og veiledning, og flere holder på med forskningsstøtte

Jeg holder på med det som heter studiestøtte og forskningsstøtte. Så det vil si at jeg har noen oppgaver som er rettet inn mot studenter og noen som er inn mot forskere. Og hva de støtteordningene går i, det er jo litt varierende. Altså for studiestøtte sin del så kan det være sånn at jeg er med på å arrangere såkalte åpne kurs, om det er EndNote eller om det er kildebruk eller noe sånt, og APA-stil. Eller om det er at vi blir spurt fra de andre avdelingene til å holde kurs eller være med på veiledning. Vi har jo da også skrankevakt jevnlig. [...] en dag kan se ganske tom ut også i kalenderen, men så raser det inn med henvendelser. [...] Så det blir veldig mangefasettert, man går fra oppgave til oppgave, og så vet man ikke helt alltid hvilke ting er det som brenner, og når man får forespørsel om det, og plutselig så er det noe helt uventet som skjer, så må man løse opp i det. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad.)

Jobber med Cristin-systemet og åpen vitenskap. Og så er jeg med i undervisningsteamet, så jeg har undervisning på bachelornivå (men ikke fagområdet, det er generelt.). Også har vi jo de vaktene i skranken og digitale vakter og sånne ting. Så jeg føler at det å være kontakbibliotekar er et tillegg til den vanlige jobben at det ligger utenpå. [...] mine arbeidsoppgaver er jo av den litt mer generelle karakteren. (Informant 2, fagrelevant mastergrad.)

Undervisningen og veiledningen er typisk bibliotekfaglig, med fokus på informasjonskompetanse eller bruken av selve biblioteket. Det nevnes alt fra litteratursøk, til kildekritikk og referansehåndtering. EndNote, Zotero, APA, søk i databaser og institusjonelle arkiv, Leganto/pensumlister, gjenfinning i samlingen,

skrivehjelp, publisering, åpen vitenskap og datahåndtering og så videre. Skrankevakter, digitale vakter, katalogisering, klassifikasjon, systemarbeid (Alma/Oria), samlingspleie/utvikling og lignende.

I kontaktbibliotekarjobben eller kontakten mellom instituttet jeg har, har jeg ansvaret for innkjøp av litteratur til vår avdeling her, og katalogisering. Jeg er superbruker i Alma fullfilment, sammen med en kollega i [anonymisert campusnavn]. Og selvfølgelig har jeg en del skrankevakter, og så sitter jeg i EndNote-supportgruppa til universitetet. Vi har et sånn supportgruppe for EndNote som vi ruller på cirka hver tredje uke. Også jobber jeg mye med referanse i chatten vår. Så der er jeg også selvfølgelig en del av team som jobber med det her. Undervisning, der har jeg tidligere hatt undervisning for første års ingeniørstudenter, sånn typisk bibliotekorientering, innføring i det her med søk i biblioteksdata-baser og sånne ting. Litt referansehåndtering. Også har jeg hatt undervisning for økonomistudenter. Og så har jeg forkurset til ingeniørutdanningen. I tillegg administrerer jeg, og det har forså vidt med innkjøp å gjøre, lisenser til en ingeniørdatabase. Og så innkjøp av standarder, norsk standard, for det er digitalt. (Informant 5, bibliotekfaglig bachelor)

Jeg jobber i hovedsak med samlingsutvikling og undervisning. Så jeg skal rydde i hyllene, holdt jeg på å si, og sørge for at det kommer relevant og god litteratur inn i tråd med det fagmiljøet holder på med. Og så er det jo litt å legge ned i det da. For noen, og av og til i travle perioder, så betyr det bare å si ja til innkjøpsønsker. Vi er jo få folk og de må bare ha noen som sier ja når de skal ha bokinnkjøp [...] Ja, og veldig mye positiv studentkontakt. Jeg kan bruke mye tid både med førsteåringer og masterstudenter og Ph.d. studenter og alt, og så får jeg dyppe hendene litt i forskjellige fagfelt, forskjellige interesseområder. (Informant 6, fagrelevant doktorgrad)

Forskjellige brukergrupper

Det som skiller hva informantene gjør aller mest er hvem de retter disse tjenestene sine ut mot. De fleste har tjenester rettet ut mot forskjellige brukergrupper innenfor fagfeltet de har ansvaret for, men det varierer om det er bachelor eller masterstudenter. Doktorgradsstipendiater eller ansatte. Noen favner over hele, mens andre er mer rettet mot en eller flere av disse brukerne. Noen av informantene jobber ved institusjoner som er team-baserte i tillegg, som gjør arbeidsoppgavene mer spesialiserte. Dette innebærer tverrgående team for eksempel undervisning, hvor det er et undervisningsteam som står for undervisningen på tvers av fagområdene, og at dette dermed er fjernet fra kontaktbibliotekarens arbeidsoppgaver. Kontaktbibliotekaren kan

være med i undervisningsgruppen, og de fleste er det, men undervisningen er dermed rettet ut generelt til brukergruppene, og ikke mot et spesifikt fagområde

[Jeg] veileder faglige og ph.d. Også masterstudenter. [Har] sånne chatvakter og er i skranken og, ja. Og deltar på andre ting liksom sånn løst og fast (Informant 1, bibliotekfaglig bachelor)

[...] Så fikk jeg ganske raskt tildelt et område, og som da ble helsefag. [...] og da gjorde vi det sånn at vi delte på en måte, vi var fire hele stillinger her. Biblioteket er lite så gjør litt av alt. Skranke, pensumlister osv. Arbeidet er delt på fire bibliotekarer. I tillegg til å ha den undervisningsbiten, så fikk jeg da også et spesielt ansvar for oppfølging av samlingen og innenfor de fagene, både i forhold til samlingspleie, kassering og alt dette, men også innkjøp, og på en måte skal holde seg litt oppdatert på det området der. Og ikke minst det med undervisning, og også kontakten da, og da kontaktbibliotekar sikkert opp mot det som da var. Undervisning mot bachelor, master og videreutdanning. Det er nye ting som kommer til, og det er andre ting som faller fra, og en litt annen måte kanskje å bedrive undervisningen på. Jeg er veldig opptatt av at studenter skal i tillegg, det som er timeplanfestet, kunne komme når som helst å avtale med meg. Databasesøk, referansehåndtering eller hva det måtte være, det skal de kunne få svar på, uansett. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor)

Kom inn i jobben

Informantene kom også inn i jobbene de har nå på forskjellige måter, hvor noen av de ble spurt eller tildelt rollen fordi det var et behov for det ved stedet de allerede jobbet. Mens andre søkte på en utlyst stilling der kontaktbibliotekar/fagansvarlig var en av arbeidsoppgavene:

Ja, det som var at det var en kollega av meg som hadde to institutter, og da jeg fikk fast jobb innenfor den «fagenhet for forskningsstøtte», så ble jeg spurt om det var noe jeg kunne tenke meg, å være kontaktbibliotekar for et institutt (Informant 2, fagrelevant mastergrad)

Så det var litt tilfeldig at jeg havnet her. De skulle opprette en ny stilling for [to anonymiserte fakultet] var et fakultet, og så ble de to. Så da søkte de rett og slett. Så han som da var fagansvarlig for det, ene gikk til det ene, og så skulle de ha en til det andre fakultetet. Eller et samarbeid mellom oss ble det i stor grad. Så det var jo det jeg søkte på i begynnelsen, så tenkte jeg nok også det. Det var der jeg hadde nå kommet, for det var jo min bakgrunn. [...] Det er mange

ting, for eksempel jeg er glad i tall og sånne ting, det er det ikke så mange på biblioteket som er, det tror jeg. (Informant 12, fagrelevant mastergrad)

Institusjonens definisjon av rollen/forventninger/formell arbeidsbeskrivelse

Som nevnt litt tidligere går de forskjellige arbeidsoppgavene inn i hverandre, og flere av informantene synes det er vanskelig å skille ut kontaktbibliotekarrollen fra resten. Mens andre har en klarere formening om hva den innebærer. Informantene ble spurt om de vet hvordan deres institusjon definerer rollen (om den i det hele tatt er definert). Altså om de har en formell arbeidsbeskrivelse av arbeidet sitt eller om det ikke er nedskrevet/opp til tolkning. Dette er vidt forskjellig, hvor noen har ganske klare ideer om hva som forventes av de, mens andre opplever at de står helt fritt til å velge hvor de skal legge hovedvekten av sin arbeidsinnsats:

[...] for sånn som i hvert fall vi definerer kontaktbibliotekarrollen, så er jo det stort sett for å hjelpe de faglige. (Informant 1, bibliotekfaglig bachelor)

Så lenge stillingene er såpass åpne, det er ingen som skal fortelle oss om vi skal klassifisere, eller ikke kan klassifisere, eller om vi skal gjøre det, eller gjøre det. Det er ingen som sier noe om hvor vi skal legge hovedtyngden av vårt arbeid. Så det blir kanskje litt sånn at hvis noen plutselig finner ut at nå skal jeg sette i gang med det og gjøre mest av det, så er det ingen som kommer til å si det imot. [...] vi har veldig lite kontroll rundt, og styring på hva er det vi gjør. Av og til tror jeg kanskje det er en mangelvare, nettopp fordi at det blir sånn vakuum, man surrer litt rundt i alle bauer og kanter, og hvis noen gjør andre ting så blir du plutselig med på det lasset også. Så har du et prosjekt der. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad)

Jeg husker at når jeg ble ansatt, så ble jeg kalt den nye [anonymisert navn]. Jeg var ansatt etter en som het det. Jeg fikk jobben hennes. Så det var liksom en forventning om at jeg skulle delta i et prosjekt med en gang, så det kan hende at det påvirket lite grann, at hun gjorde det, for hun deltok i et prosjekt før hun sluttet. Jeg tror hun var i et prosjekt på lærerutdanning, eller barnehagelærer var det kanskje, et år før hun sluttet. [...] hun var sluttet, når jeg begynte. Jeg fikk ikke noe direkte fra henne. Men det var nok forventninger, det tror jeg. Og det var også forventning om at jeg skulle ta master. Det forventet hun som var biblioteksjef den gangen. [...] Og det var jo jeg glad for, egentlig. Så det betydde jo at jobben var interessert i å tilrettelegge for det. (Informant 9, bibliotek- og faglig relevant master)

Tidsbruk i rollen

Det er også veldig forskjell fra informant til informant på hvor mye tid de har fått satt av til arbeidet innenfor rollen. **Informant 12** forteller at det er vanskelig å estimere, men at biblioteket i deres tilfelle ikke er kjempestort, og at de har begrenset med ressurser som fører til at alle de som jobber som fagansvarlige ikke skulle kunne jobbe 100% med kun det, da det er andre ting som også må gjøres.

[...] Så jeg vil jo, det var andre ganger jeg hatt et større ansvar, når jeg hadde hele fakultetet, så brukte jeg mer prosent en del av tiden min. Så nå vil jeg si at det er en mindre del av min jobb, egentlig, men det er nok litt selvforskyldt, fordi jeg har andre ting som jeg prioriterer og sånne ting. Men det er jo det som er med denne rollen, jeg føler du kan jo, jeg kunne nok gjort det til en 100%-stilling, hvis jeg virkelig, hvis du har ressurser til det rett og slett, i denne biblioteket, det er jo alltid mer du kan gjøre da. Du kan jo gjøre den ganske liten, du kan gjøre den ganske store da. (Informant 12, fagrelevant mastergrad)

Rolleklarhet og ansvarsfordeling

Informant 4 er klar på at måten deres arbeid er organisert og tilrettelagt, er det vanskelig å skille kontaktbibliotekararbeidet fra alt det andre, fordi det faller inn i hverandre. De driver spesielt med en-til-en veiledninger og mener det er både nyttig og givende for begge parter (student/ansatt og informanten selv)

Men det blir jo ofte til at, når jeg møter dem, så kommer de tilbake. Da har de på en måte fått et ansikt og forholde seg til. Så det er litt vanskelig å si hvor mye, men for meg personlig vil jeg si at det er en måte av det viktigste jeg gjør. Så jeg gleder meg egentlig hvergang. Det foregår på den måten at jeg blir kontaktet ganske i god tid i forveien om, kan du gjøre sånn, du gjør sånn. Og så kommer jeg inn der i løpet av deres løp, jevnlig. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor)

Informant 2 opplever også at de nok bruker mindre tid rollen som kontaktbibliotekar, at det er en veldig liten del av deres jobb, til tross for at de tar det arbeidet med største alvor. Det handler mer om måten biblioteket er organisert med tverrgående team som plukker opp mye av det arbeidet som faller inn under kontaktbibliotekarens arbeidsoppgaver:

[...] Jeg er jo først og fremst i den enheten for forskningsstøtte. [...] når jeg ser på stillingsbeskrivelsen min, så er det jo veldig mange andre ting, og så er det et punkt kontaktbibliotekar, som jeg jo ble spurt om å være etter jeg hadde fått jobben. Så det er på en måte, ut fra det så blir det et tillegg til alt andre, så det er på en måte ikke lagt opp i utgangspunktet til at det er det man skal gjøre først, men når henvendelsen kommer derfra, så er det det man gjør først, da venter man med de andre tingene. Så det er noe med at det tar det på alvor, men det kan hende at den ordningen kunne vært organisert annerledes, eller jeg vet ikke, det hadde jo vært interessant hva instituttene mente selv, hvordan ser de på den ordningen? (Informant 2, fagrelevant mastergrad)

Ulik praksis

Så det er altså ikke bare forskjellig praksis og ulik tolkning av arbeidsinnsats, tidstyring og forventninger til arbeidet på tvers av institusjonene, men også innad i noen av de større institusjonene. Hersnakker vi om ulik praksis både ved samme campusbibliotek, men også på tvers av campusbibliotek. **Informant 2** var klar på dette da vi startet intervjuet, at de visste jeg hadde intervju med en kollega og at det var viktig å presisere at de mest sannsynlig hadde helt forskjellige opplevelser av rollen som kontaktbibliotekar, og det kom frem underveis at dette skyldes flere ting.

De forklarer at flere av kollegaene har jobbet der mye lengre og at det er veldig ulik praksis med hvordan de gjør det, og at det kommer an på fagområdet for eksempel. At en kollega som jobber mye med veiledning i noen spesielle databaser som en del av arbeidet som kontaktbibliotekar da automatisk bruker mye mer av tiden sin på det, enn de selv bruker i rollen. Som et resultat av denne tidsbruken har kollegaen også tettere kontakt med sitt institutt fordi deres daglige arbeidsoppgaver omhandler mye mer av det arbeidet, og de også veileder ansatte:

[...] så der på en måte er jo den vanlige jobben og jobben som kontaktbibliotekar nærmere knyttet sammen, mens jeg da som jobber mye med kontroll i Cristin og sånn, for det første så kontrollerer jeg ikke publikasjoner fra instituttet «mitt». [...] Fordi jeg har en kollega som er så glad i det instituttet, så jeg har kontroll for andre institutt. Så bare der er det jo et skille, pluss at jeg er jo og hjelper jo og folk til å skulle registrere publikasjoner i Cristin, og da gjelder det for hele BI, alle institutter, så der har jeg på en måte en kobling til alt, så på en måte min jobb til vanlig da, den kan ikke knyttes så tett opp mot kontaktbibliotekarjobben, som det kanskje kan for andre, så jeg tror det er en forskjell der også (Informant 2, fagrelevant mastergrad).

Arbeid på tvers og lokale tilpasninger

For å spinne videre på det med arbeid på tvers og lokale tilpasninger ved både selve institusjonsbiblioteket, men også innad ved de mindre campusbibliotekene rundt om. Det er en viktig faktor som kommer frem i datamaterialet som kan forklare noen av disse lokale forskjellene. Det skyldes i stor grad at flere av institusjonene jeg har samlet informanter fra, består av en sammenslåing eller fusjonering av flere høyere utdanningsinstitusjoner, hvor flere campusbibliotek er godt spredt utover større områder, og dermed er kulturen og praksisen ved de forskjellige er ganske ulik. Noen av institusjonene har som nevnt tidligere løst dette ved å organisere såkalte «team» på tvers av campus og avdelinger. Fire av informantene utdyper dette:

Vi har jo fusjoner her da, sånn at før så var det jo bare [anonymisert institusjon], og denne avdelingen her var en egen avdeling, sånn at det har jo blitt veldig mye større miljø. Og det har jo ført at det har endret seg da, for at her så hadde vi veldig sånn tradisjon for å være med i prosjekt, og ja, den type ting. Mens det har man ikke hatt på de andre avdelingene. [...] De andre hadde ikke kontaktbibliotekar, før etter fusjonen. Det har noe med at det er et veldig lite bibliotek, så blir det jo litt rart å kalle det kontaktbibliotekar. For du må jobbe med alt. (Informant 9, bibliotek- og fagrelevant mastergrad).

Ja, det jobbes på tvers, vi har jo Teams selvfølgelig, forskjellige undergrupper der, så det gjør vi absolutt, og vi kan dele med alle og har møter når det er behov eller ønske om det, og det visste seg gang på gang hvor fruktbart det er å møtes og snakkes på tvers og få gode råd hos hverandre. Og så er vi opptatt av at vi skal forsøke å få et, altså at det vi gjør har en felles plattform, som ser mest mulig ensarta ut, men med lov til lokalt tilpasninger. Så det har vi jobbet på tvers med og har god kontakt med de andre UB-bibliotekene. Og vi har en forskjellige grupper der vi kan gå inn og samarbeide. Så vi er inne i den store familien, selv om vi kanskje ikke er lengst unna, men vi er de som er lengst sør, men vi har gode møtepunkter absolutt. Og det har jo på en måte ledelsen vært flink til å forsøke å etablere sånne møtepunkter. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor).

[...] så gjør man i praksis veldig forskjellige ting. Så det er nesten litt campus- eller personrelatert. Og det kan det være fordeler med, for da er man veldig tilpasset til sitt sted, de holdningene som er blant de ansatte og den type studentene man har. Så det kan være noen ulemper med at vi ikke er like og ikke kan snakke om rollen på samme måte på tvers. (Informant 10, bibliotekfaglig mastergrad).

Vi har jo fått en såkalt teamorganisering her på biblioteket som gjør at vi forsøker å spesialisere en del av oss innenfor bestemte retninger. [...] Det har jo vært basert på egne ønsker. Og forsøkt å få til en kabal der alle team er representert på begge campuser. Men det er ikke helt gjort så lett i praksis. For antatt at man i [anonymisert sted] ikke har så mange kurs. Vi har åpne kurs. Vi har ikke hatt noen særlig tradisjon. Studentene har ikke vent seg til at det finnes noen kurstilbud. Så det er jo en ting. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad)

Styrker og svakheter ved omorganisering

Informant 3 utdyper videre at teamorganiseringen de nevner er ganske ny, rundt ett års tid, og at den har noen styrker og svakheter. Før var de inndelt i såkalte virksomhetsområder som var litt mer «silo-tankegang», med virksomhetsområder for system, samlinger, publikum, studieforskningsstøtte og kontaktbibliotekargruppen (som var den største av dem, med 15-16 medlemmer på det meste). Dette viste seg derimot å ikke fungere helt optimalt organisatorisk, da det ble for mange saker å gå gjennom og for mange meninger rundt bordet, med lange og tidkrevende møter:

[...] jeg tenker kanskje det er en sykdom ved [det høyere utdanningsmiljøet] generelt. At når man har mange kloke hoder samlet. Så blir det mye diskusjon om hvem som skal bruke de kloke hodene sine. Til å komme med flotte argumenter og sabotere eventuelt det de ikke liker. Så har vi nå bare koordinatorene for hver enkelt av disse teamene. Men vi vet ikke helt hva man legger i en koordinatorrolle. Skal det være mer en sånn type materialforvalter. Som går etter og plukker opp skitne sokker og holder i tak i ballnettet og sånt noe. Eller skal det være en som går litt i front og forsøker å lede. Det blir sånn uthult. Og det er jo også de som har vært tidligere virksomhetsleder som lurer på: «Er det et forsøk på å gå ned fra at man har et lederansvar, men skal gjøre det samme uten makt og myndighet?». Men det ble jo også kommentert med dette at, har man da egentlig lenger makt til å gjøre noen form for endring. Når man er en koordinator. Eller må man bare sitte og vente på at det skal bli et flertall. Eller at noen skal bli enige om noe. Så ting står kanskje litt mer i stampe nå enn det gjorde før. Det vil si at fra idé til realisering. Den veien har blitt litt lenger tror jeg. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad)

Bibliotekets plassering - utfordringer og begrensninger

Informant 3 er inne på noe vesentlig her når de snakker om denne type organisering av biblioteket på makronivå. Organiseringen av biblioteket ved institusjonen er nemlig noe som kommer frem i flere av intervjuene, og samtlige informanter mener det har mye å si helt ned på mikronivå, der kontaktbibliotekarene forsøker å gjøre jobben så

godt som mulig. At det blant annet kan gjøre samarbeid med andre mye vanskeligere eller mer tungrodd. Dette temaet førte flere av informantene inn på samtalen rundt bibliotekets plassering i organisasjonen, og hvordan også det påvirker arbeidet deres som kontaktbibliotekarer litt på samme måte som det nevnes over. **Informant 6** mener at jobben deres, oppgavene deres preges litt av hvordan de er «litt sånn halvveis i organisasjonen. Ingen vet helt hvem vi er, Alle sier fine ting om oss, Men ingen gir oss ressurser.» (Informant 6, fagrelevant doktorgrad). **Informant 6** opplever at biblioteket bygges ned, men at det stadig forventes høyere kompetanse på stadig flere ting hos biblioteket. «Vi skal ha full koll på bibliometri, Full koll på open science, Full kontroll på kunstig intelligens, Vi skal gjerne undervise folk om det.» (Informant 6, fagrelevant doktorgrad). Biblioteker nemlig ikke en egen enhet organisasjonen der **Informant 6** jobber, men er underlagt samme avdeling som forskningsadministrativ avdeling. Det innebærer blant annet at bibliotekdirektør ikke har noe møterett i noen av de høyere nivåene. **Informant 3** er ansatt i samme organisasjon og forteller videre:

[...] [bibliotekdirektøren] hadde ved en anledning fått lov til å være med på et dekanmøte, hvor [hen] snakket litt om bibliotekets funksjoner, og de ble liksom sånn veldig overrasket over hva vi gjorde. Så det tyder jo bare på at det finnes ingen sånn høyere bevissthet noe sted om hva er bibliotekets rolle i organisasjonen. Så det bidrar jo ytterligere til at den jobben vi gjør, den koblingen mellom fagkontakt og fagmiljø, den blir ganske dårlig. [...] (Informant 3, fagrelevant doktorgrad)

Underspilt og nedprioritert

Informant 3 utdyper at faren med å bli fjernet fra alle sånne fora er at bibliotekets rolle, sakte, men sikkert blir underspilt og nedprioritert, og at de til tider opplever å bli spist litt av i alle bauer og kanter. At de igjennom noen prosesser har mistet skranketjeneste som en del av deres tilbud, der brukerne deres ikke lengre kan spørre en bibliotekar direkte i førstelinje, men via e-post eller en godt bortgjemt veiledningsskranke som finnes der førstelinjen i førsteetasjen sitter, men som driftes av en «sånn orakeltjeneste».

[...] og så opplevde vi at en del av arealene våre ble omdisponert til andre formål, fordi de trengte å ha et tilbud sentralt på campus, så når man ikke har

forståelse for hvordan et bibliotek er organisert, for det så vi jo veldig med den ombyggingsprosessen også, når det var folk fra økonomi og den slags inne i bildet som skulle se på hvordan disse arealene skulle omdisponeres, så ble det noen veldig tydelige beskjeder om at de skjønnte ikke hvorfor ikke bare bøkene kunne bli plassert på tilfeldige steder, de hadde ingen forståelse for at det skulle være en gjenfinnbarhet i samlingen, så vi ble jo litt overrasket over hvor lite folk vet om den kunnskapen vi har, hvor lite respekt som finnes for den kunnskapen vi har, og det arbeidet vi gjør ikke minst, så det ligger noe i organisasjonen her som møter oss når det gjelder å utfordre det arbeidet (Informant 3, fagrelevant doktorgrad).

Aktualisert og støttet

I den motsatte enden av skalaen jobber noen av informantene ved en av organisasjonene hvor biblioteket er en egen enhet/seksjon. Direktør er med i dialogmøter jevnlig og har stemmerett. Biblioteket blir aktualisert og de føler de når frem i riktig kanal og får støtte og budsjett. De opplever også at daglig leder av campusbiblioteket der de jobber får delta på campusmøter de de får sagt hva de holder på med, hørt hva alle holder på mer og så hekte seg på der det er aktuelt.

Hele institusjonen merker en stor pågang av at vi blir med på en måte. «Kanskje det går an at biblioteket ...». Det er nesten sånn at man må skru til litt andre veien, fordi at vi har ikke så mye ressurser til å gjøre alt som vi er med på. På en måte har vi solgt oss selv for godt. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor).

Støtte, avlastning og slusing

Informant 6 poengterer viktigheten av å støtte og avlaste studenter og ansatte, spesielt med tanke på søknader om akkreditering. Ved å ha dialog med emneansvarlige og programledere kan man finne riktige måter å avlaste alle involverte parter. Dette viser at støttetjenestene er til for å hjelpe og støtte, og at det er viktig å prioritere behovene til de som søker støtte:

[...] det gjør jeg nå for tiden, som jeg jobber for å prøve å få til. Med en gang jeg er inne på et emne, så snakker jeg med de direkte etterpå og sier at «dette var nyttig, dette var så bra». Og så er det viktig hvis vi kunne snakke med studieprogramleder og finne ut hva de nå trenger og tenke overordna. Så hvis vi bare kunne finne riktige steder å putte undervisningen inn, ikke bare i det enkelte emnet på programnivå, så tror jeg vi kan avlaste alle (Informant 6, fagrelevant doktorgrad)

Informant 11 understreker også at støttetjenestene er til for studenter og ansatte, og at det er deres behov som må prioriteres. Dette understreker at støttetjenestene har en serviceorientert rolle:

Men vi er jo støttetjenester, vi er jo en service, vi er støttetjenester, så da må vi jo støtte, vi er til for studenter og ansatte, vi er ikke til for oss selv, så vi må støtte på det. (Informant 11, bibliotekfaglig og annen faglig bachelor)

Informant 3 påpeker viktigheten av å sluse studenter videre til fagansvarlige for å sikre at de får svar på faglige spørsmål og etablere fremtidige kontakter. Dette understreker behovet for god kommunikasjon og samarbeid mellom støttetjenestene og fagansvarlige for å sikre en helhetlig oppfølging av studentene:

Når det gjelder sånne generelle spørsmål, spesielt om fag, å finne pensum eller noe annet, så er det jo, vi forsøker å sluse studentene sånn at de fagansvarlige får kontakt med sine studenter. Det handler om fremtidige kontakter, at man vet hvem som tilhører hvilke fag. (Informant 3, fagrelevant doktorgrad)

Et vellykket samarbeid

En viktig observasjon som kommer fram i informant 10 sitt intervju er den store verdien som legges på samarbeid og inkludering i bibliotekarrollen. De uttrykker en takknemlighet over å bli tatt på alvor og få avlastning, samt at de blir invitert til å delta og legge ut det de trenger på felles plattformer som Canvas. Dette vitner om en integrert og samarbeidsorientert kultur på arbeidsplassen.

Det er helt vidunderlig faktisk. Vi blir satt så pris på, det vi kommer med blir tatt så på alvor. Vi har gjerne oppsummering på bachelor sykepleie, for eksempel, og da opplever vi at de kommer å si, «men hvordan gikk det for dere? Fikk dere veldig mye spørsmål? De burde jo ikke spørre dere om dette, dere kan jo svare, men vi må avlaste dere.» De er liksom der, og så kan vi bare si, «ja, fint, visst, dere vil gjøre det.» [...] Vi har masse heldagsundervisninger, og vet at de andre kontaktbibliotekarene ikke får tilgang til Canvas, for eksempel. Men vi behøver bare å spørre. Eller vi spør ikke en gang, de bare inviterer oss. Og så kan vi legge ut det vi trenger der, ingen som ber om en forklaring hvorfor. [...] Det er veldig integrert, sånn opplever jeg det. (Informant 10, bibliotekfaglig mastergrad)

Egenkompetanse

Informant 6 nevner at egenkompetanse, som f.eks. en Ph.d., gir en viss ekstra troverdighet og selvtillit i rollen. Samtidig uttrykker **Informant 9** en frustrasjon over manglende mulighet til å delta i pedagogisk opplæring på grunn av sin administrative rolle. Dette peker på viktigheten av å inkludere alle ansatte, uavhengig av stilling, i relevant opplæring for å kunne bidra best mulig til studenter og ansatte. Dette også reflekterer behovet for både faglig og pedagogisk kompetanse i støttetjenestene:

ja, det er mange ting med det, jeg har en personlighet litt sånn som min, og kanskje det er at jeg har, PhD-et gir meg litt sånn ekstra street cred, og kanskje ekstra selvtillit på at dette er noe jeg kan. [...] «Og ved det instituttet så har jeg jo egentlig jobbet selv, så jeg fikk en veldig god, jeg har en interessant overgang. Det positive er jo at jeg kjenner jo mange allerede. Så jeg vet hvem de er, og de vet hvem jeg er, og jeg har en sånn gjensidig faglig respekt for det. (Informant 6, fagrelevant doktorgrad)

Jeg har jo alltid ønsket meg at vi fikk tilbud om mer pedagogikk, det hadde jeg ønsket meg. Så det blir kanskje det neste som man prøver å ta tak i. [...] så her på [anonymisert institusjon] er det bare de faglige som får lov til å delta på det her, hva heter det for noe, det UH-Ped. I og med at vi er administrative, så får vi ikke vært med. (Informant 9 bibliotekfaglig og fagrelevant mastergrad)

Informant 8 uttrykker utfordringer med undervisning på flere nivåer samtidig, og et ønske om å kunne fordype seg i noe spesifikt. Dette illustrerer behovet for å finne riktig balanse mellom undervisningsnivåer og muligheten til å utvikle spisskompetanse:

[...] jeg kjenner trygghet for at det pedagogiske er godt nok når jeg har alle nivå, men i perioder skulle jeg ønske at jeg hadde færre nivå jeg skulle undervise på, fordi at det er jo hele tiden å vurdere hvor avansert det skal være. Ikke for mye, men heller ikke så lett at de sovner. [...] jeg kunne jo drømme om å noen gang ha fred og ro til å bli skikkelig god på noe, det har jeg hatt lyst til (Informant 8, bibliotekfaglig bachelor)

Informant 3 trekker paralleller mellom erfaringer fra butikkbransjen og støttetjenestene, der serviceorientering og løsningsorientert tilnærming er viktig. Dette

viser at erfaringer og kompetanse fra andre bransjer kan være relevante for å forbedre støttetjenestene ved universiteter. Ved å se utenfor academia kan man få nye perspektiver og ideer som kan bidra til å utvikle tjenestene:

Ja, jeg glemte jo si, hoppet elegant over at jeg har jobbet et par år i butikk. Og der ser jeg jo at det har veldig likhetstrekk mellom det jeg lærte der og det vi holder på med her. For innenfor butikkbransjen er det jo litt sånn at du gjerne må kle på deg butikkansikt, at du er veldig fremoverlent og er sånn serviceorientert. At det er ikke noe sånn at, «oi, dette er vanskelig», du er mer sånn at, «dette skal vi få til, vi skal finne en løsning til det.» (Informant 3, fagrelevant doktorgrad)

Personlig kontakt

Samtidig blir det også påpekt av **Informant 4** at selv om tekniske løsninger og digitale verktøy er fantastiske for å dele og undervise, er det noe spesielt med den personlige kontakten og tryggheten den skaper. Denne personlige kontakten blir sett på som avgjørende for å kunne be om hjelp og støtte:

Ja, jeg pleier vel alltid, når jeg har medarbeidersamtale, å si at det her med undervisning og pedagogikk er viktig. Utvikling teknisk sett, og omvendt klasserom, og jeg vet ikke hva, alt som finnes. Det er jo et hav å ta ut av, og så prøver man jo å henge med som best man kan. Jeg tror og føler på at studentene setter veldig stor pris på et levende menneske. Men når det er sagt, så er det jo et helt fantastisk som har skjedd, og vi kan holde på som vi gjør, med å dele og undervise hverandre, og på Teams, og break out-rooms. Vi jobber jo sånn hele tiden. Så det her er jo helt fantastisk i en langstrakt landsdel der vi sitter rundt omkring overalt, så det er ikke noe kritikk av det. Men det er rart med det, den der personlige kontakten, og for å skape den tryggheten som skal telle, sånn at man ber om hjelp om man trenger det. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor)

Samarbeid, kompetansedeling og kontinuerlig læring

I tillegg til samarbeid er kompetansedeling et sentralt tema. Informantene fremhever betydningen av å lære av kollegaer, både gjennom internopplæring og kollegaveiledning. **Informant 5** understreker viktigheten av kildekritikk og korrekt referansearbeid, som har fått økt betydning i arbeidet som bibliotekarere.

Det her med betydningen av referansearbeid, altså kildekritikk og kunne referere korrekt, alle tingene, det har mye større betydning. (Informant 5, bibliotekfaglig bachelor)

Informant 9 påpeker at kompetansedelingen skjer blant annet gjennom regelmessige møter med kolleger for å dele undervisningserfaringer og strategier. Denne delingskulturen blir sett på som et av de beste aspektene ved arbeidsplassen, både for det faglige nivået og det sosiale miljøet:

Vi er to som jobber mot samme fakultet som meg på avdeling, og så er vi sammen på universitetet [...] vi prøver å møtes og kanskje dele litt undervisningserfaring og strategier mot fakultetet. fem er det kanskje totalt, som jobber mot det fakultetet, sånn at vi har møte oss sammen (Informant 9, bibliotekfaglig og fagrelevant mastergrad)

Det blir også nevnt at det er viktig å ha et nettverk av kolleger å støtte seg på. **Informant 8** påpeker at det tidligere var mer vanlig å overta veiledning for hverandre, mens nå har spesialiseringen økt og det er mindre mulighet for å hjelpe hverandre på tvers av fagområder. Dette kan gjøre det mer sårbart når det gjelder kompetansespredning

Sånn at i starten så snakket jeg mye med mine kolleger her, som fagansvarlig for [anonymiserte fagområder] og sånn. Og de som jeg jobbet mye i lag med. Og så forhørte meg hvordan de fylte rollen da. [...] Ja, og så snakket jeg med min leder da, også litt sånn. Det var jo sånn jeg fikk innvielse i hva som var forventet og sånn, men det var ikke en sånn formell beskrivelse (Informant 8, bibliotekfaglig bachelor)

Informant 10 fremhevet verdien av en erfaren kollega som veileder og mentor i begynnelsen av karrieren. Til tross for at denne personen ikke lenger er til stede, har det gode grunnlaget for kompetansedeling blitt opprettholdt. Dette understreker betydningen av å skape og opprettholde et miljø der kunnskap og erfaring blir delt på tvers av generasjoner og roller:

Hun som var fadderen min, da jeg begynte her, hun var fagperson i bunn, sånn at jeg kom til dekket bord, men hun jobber ikke her lenger, og det bordet har fortsatt vært like velkomne hver gang. Vi fikk en, vi hadde et kjempegodt grunnlag, og jeg tror vi har klart å holde det ved like. (Informant 10, bibliotekfaglig mastergrad)

Informant 4 uttrykte behovet for å motta støtte og hjelp for å opprettholde kvaliteten i arbeidet, spesielt med hensyn til tekniske aspekter. Vennlig interesse og støtte fra kollegaer ble beskrevet som avgjørende. Dette indikerer at et miljø preget av gjensidig støtte og samarbeid bidrar til å sikre at bibliotekarene kan utføre sine oppgaver på best mulig måte:

Ja, så det som er viktig, og som jeg sa i sted, det her med å få den inputen jeg trenger for at kvaliteten på det jeg gjør skal være så bra som mulig. jeg er jo en gammel dame, men jeg bruker å si at man bare og «with the flow» i forhold til tekniske saker og ting. Men jeg er trygg på at jeg får hjelp til noe hvis jeg trenger det, så å si det sånn, og så viser det seg jo gang på gang at det er en kombinasjon med vennlig interesse mot studenten, det kommer man veldig langt med. (Informant 4, bibliotekfaglig bachelor)

En annen viktig faktor som ble trukket frem av **Informant 5**, er betydningen av internopplæring og kollegaveiledning. Dette gjør det mulig for bibliotekarer å utvikle seg i takt med endringer innen fagområdet. Det er også bemerket at et godt arbeidsmiljø, preget av lav terskel og høyt tak, fremmer diskusjon og kunnskapsdeling blant kollegaer:

[...] det blir mye kollegaveiledning og internopplæring. [...] Når jeg gikk inn i denne Endnote-supporten, kunne jeg ikke mer Endnote enn det jeg hadde lært av en kollega, og så hadde de før hun sluttet utvikla et digital Endnote-kurs, Vi har et godt arbeidsmiljø. Og det som kjennetegner oss, både lokalt her på campus, men også i organisasjon som sådan, det er at vi har en lav terskel og høyt undertaket, vi kan spørre om hva som helst, diskutere, vi har det veldig artig når vi treffes. Ikke så ofte vi treffes vi typisk sånn live, men når vi gjør det så har vi det veldig artig. Så det betyr at det går der vi er. [...] Det er kanskje et veldig godt eksempel på akkurat det med kollegaopplæring eller lære via kollegaer. Altså sånne egenutvikla, eller institusjonsutvikla kurs. (Informant 5, bibliotekfaglig bachelor)

Delingskultur ble fremhevet av informant 7 som en av de beste egenskapene ved arbeidsplassen. Evnen til å dele kunnskap, både faglig og sosialt, bidrar til et positivt miljø og muligheten til å lære av hverandre. Dette understreker betydningen av å opprettholde en kultur der kunnskap og erfaring blir delt fritt:

Jeg synes om delingskultur tenker jeg alfa omega. Og da blir jeg jo veldig den pedagogen da. [...] og for all del, jeg har ingen tro på at man kan liksom standardisere undervisning, for det er jo en mellommenneskelig ting. Det er noe som skjer der og der, det er avhengig av personen, men jeg har vært heldig og kommet inn på en arbeidsplass som fra dag en var veldig delingsorientert. Og det vil jeg si kanskje er det beste med denne arbeidsplassen, både for miljø og faglig, det er en delingskultur. (Informant 7, fagrelevant mastergrad)

5 DRØFTING

I forrige kapittel presenterte jeg en empirinær analyse av materialet mitt. I dette kapitlet skal jeg drøfte hovedfunnene i analysedelen og trekke inn teorien og teoriperspektivene gjennomgått i kapittel 2. Gjennom denne drøftingen skal problemstillingen besvares. (Anker, 2020, s. 93). For at den skal være klart i minnet gjentar jeg den samt begge forskningsspørsmålene her før vi begynner:

- *Hva påvirker jobben som kontaktbibliotekar i norske høyere utdanningsinstitusjoner?*

FS1) *Hvordan ser kontaktbibliotekarene betydningen av sin egen arbeids- og utdanningsbakgrunn i relasjon til sin rolle?*

FS2) *Hvordan ser kontaktbibliotekarene betydningen av arbeidsorganiseringen i relasjon til sin rolle?*

Dette drøftkapitlet tar for seg betydningen av arbeids- og utdanningsbakgrunn samt arbeidsorganisering for kontaktbibliotekarrollen. Kapitlet er delt i to deler: den første delen diskuterer hvordan kontaktbibliotekarene vurderer betydningen av sin egen arbeids- og utdanningsbakgrunn i relasjon til rollen, mens den andre delen ser på betydningen av arbeidsorganiseringen for rollen som kontaktbibliotekar.

5.1.1 Arbeids- og utdanningsbakgrunns betydning for rollen som kontaktbibliotekar:

Resultatene av studien indikerer at kontaktbibliotekarene vektlegger betydningen av både sin formelle bibliotekutdanning og andre relevante utdanningsbakgrunner i sin rolle. Informantene viser et mangfold av utdanningsbakgrunner og nivåer av akademisk utdanning. De erkjenner også viktigheten av å ha en bred kunnskapsbase og kompetanse innenfor både bibliotek- og informasjonsfag og relevante fagområder.

Den tverrfaglige kompetansen og evnen til å tilpasse seg ulike fagmiljøer blir betraktet som en nødvendighet for å kunne imøtekomme behovene til brukerne og støtte forskning og undervisning på en effektiv måte. Bøyum et al. beskriver denne

tverrfaglige kompetansen som en betydningsfull strategi for å oppnå ambisjonen om fremragende forskning og undervisning, samt fremme innovasjon og kunnskapsutvikling (2017, s. 122).

En del av informantene har en dedikert bibliotekfaglig utdanning, enten på bachelor- eller masternivå. Ragnar Audunson har skrevet en god del teori om bibliotekprofesjonen og dens betydning, med en dyp forankring i profesjonsteoretikeren Andrew Abbott sine teorier. Audunson argumenterer for at et aspekt ved selve bibliotekutdanningen er at den ikke er forankra i profesjonsteorien. Bibliotekar er rett og slett ikke en beskyttet tittel. «Profesjonen har derfor ikke fått gjennomslag for sine jurisdiksjonelle krav i lovverket, for å bruke Abbotts terminologi» (2015, s. 49). Han står sterkt på at han mener det har påvirkning på profesjonen og den profesjonelle (i dette tilfellet kontaktbibliotekaren) fordi at «[e]n akademisk forankret profesjonsutdanning som formidler profesjonens kjernekunnskap, der studentene sosialiseres inn i profesjonens normer og verdigrunnlag og kan reflektere over samfunnsoppdraget, er et sentralt element i profesjonaliseringsprosessen.» (2015, s. 58).

Fordi bibliotekprofesjonen er så mangefasettert og mangfoldig blir det enda mer komplekst. «De fleste andre profesjoner er knyttet til ett politikkområde og er sentrale med hensyn til å konstituere dette politikkområdet.» (2015, s. 48). Så i en profesjon som hele tider står i spenn mellom andre profesjoner, men selv ikke er forankra i lovverket, så kan det tyde på at dette muligens vil kunne påvirke kontaktbibliotekarens rolle, helt nede på et mikronivå. Likevel tyder funnene på at en formell bibliotekutdanning fortsatt blir verdsatt og anerkjent blant kontaktbibliotekarene, og gir et solid fundament og nødvendig kunnskap innen bibliotek- og informasjonsfag for å utføre rollen effektivt.

I tillegg til bibliotekutdanningen har flere av informantene også annen utdanning som støtter deres rolle som kontaktbibliotekarer. Denne komplementære utdanningen gir dem en bredere kunnskapsbase og ekstra ferdigheter som er relevante for deres

arbeid. Dette indikerer at kontaktbibliotekarene ser verdien av å ha kunnskap og kompetanse innen spesifikke fagområder eller disipliner som er relevante for det fagmiljøet de jobber med. Den ekstra utdanningen bidrar til å styrke deres evne til å forstå og imøtekomme behovene til faglige ansatte.

Viktigheten av kompetanse og kompetanseutvikling støttes av teorien (Attebury, 2018; Bøyum & Byström, 2020; Bøyum et al., 2017; Evjen & Olsen, 2015). Særlig bibliotekarens stadig viktigere intermediære rolle krever at kontaktbibliotekarene øker sin egen kompetanse for så å lære den bort. Spesielt informasjonskompetanse:

I dag er det nye sider av denne intermediære rollen som er særlig aktuell, og referansearbeid er ikke like sentralt. Brukerne skal hjelpes til å bli selvhjulpne [...] og universitets- og høyskolebibliotekene lærer bort søkekompetanse i faglige nettsteder og databaser [...] Brukerne skal nå også lære å navigere i enorme informasjonsmengder, og det er stadig viktigere å kunne vurdere kvalitet. (Evjen & Olsen, 2015, s. 141)

Bøyum og Byström (2020) tar for seg viktigheten av kompetanseutvikling, og spesielt innen informasjonskompetanse. De mener at det trengs et minimum av grunnleggende kunnskap og ferdigheter knyttet til verktøyene som er i bruk, og at konstant «teknologisk utvikling, endring i informasjonsressursar og ikkje minst informasjonsgjenfinningsverktøy og forskingsstøtteteknologi er typiske døme på område for kompetanseutvikling for bibliotekarar i akademiske bibliotek.» (Bøyum & Byström, 2020, s. 121)

I tillegg til utdanningsbakgrunn og kompetanse legger informantene vekt på betydningen av erfaring, både fra bibliotekararbeid og annen relevant praksis. Praktisk bibliotekararbeid gir en inngående forståelse for brukernes behov og gir mulighet for å utvikle ferdigheter knyttet til informasjonssøk og formidling. Denne ervervede kunnskapen og erfaringen blir sett på som en viktig ressurs i rollen som kontaktbibliotekar.

Noen av informantene har også erfaring fra forskning og akademisk virksomhet, inkludert doktorgrad. Dette tyder på at kontaktbibliotekarene med forskningserfaring kan ha spesielle fordeler når de samarbeider med forskere og faglige ansatte på et høyt akademisk nivå. Deres dybdekunnskap om forskningsprosesser og -ressurser kan bidra til å støtte forskningsaktiviteter og informasjonsbehov blant faglige ansatte.

Det blir også nevnt at noen kontaktbibliotekarer føler behovet for en mer faglig relevant master- eller doktorgrad, spesielt der slike krav tidligere har vært gjeldende. Dette indikerer at enkelte kontaktbibliotekarer opplever at en sterk akademisk bakgrunn er nødvendig for å bli fullt ut akseptert og respektert i akademiske miljøer. Samtidig påpekes det at andre former for erfaring og kompetanse, som praktisk bibliotekararbeid og ervervet kunnskap, også er viktig for å kunne imøtekomme brukernes behov. Det med sterk akademisk bakgrunn er en historisk del av arbeidet som kontaktbibliotekar (eller fagansvarlig). I Tyskland og Danmark var det en lang tradisjon med akademisk utdannet personale i forskningsbibliotek, og det ble til og med lovet ekstra høye lønninger til disse for å lokke til seg høyt utdannede kandidater helst innenfor medisin eller naturvitenskapene. Dette har fortsatt som en tradisjon siden den gang, og da snakker vi rundt ca. år 1811. Altså en 212 år gammel tradisjon. (Tveterås, H.L., 1961, sitert i Berntsen, 2011, s. 155).

Samlet sett viser resultatene av studien at kontaktbibliotekarene ser betydningen av sin egen arbeids- og utdanningsbakgrunn i forhold til sin rolle. En kombinasjon av formell bibliotekkompetanse, relevant faglig kunnskap, tverrfaglighet og erfaring fra bibliotekararbeid og forskning ser ut til å være en styrke blant kontaktbibliotekarene. Dette understreker viktigheten av en helhetlig og mangfoldig kompetanseprofil for å kunne møte behovene til brukerne og støtte forskning og undervisning på en effektiv måte i rollen som kontaktbibliotekar.

5.1.2 Arbeidsorganiseringens betydning for rollen som kontaktbibliotekar

Reale (2015) beskriver rollen som «embedded librarian» som kan i grove sett oversettes til forskningsbibliotekar på norsk, men som i stor grad likevel handler om det samme arbeidet som en kontaktbibliotekar eller fagreferent gjør. Han ramser opp en liste over sentrale arbeidsoppgaver til denne bibliotekarrollen, som fanger essensen i arbeidet til kontaktbibliotekarene i denne studien også:

Developing, building, and maintaining relationships, which is a direct path to a true partnership. Delivering services in a way that answers the users' needs in a timely and personalized way with continuity. Maintaining a presence in and among the targeted user group. Learning, understanding, operating, and providing service within the space of the user. Becoming acquainted with the discipline in which you are embedded (2015, s. 9).

Kontaktbibliotekarene i denne studien opplever betydningen av arbeidsorganiseringen i forhold til sin rolle på forskjellige måter. Deres ansvarsområder og arbeidsoppgaver varierer avhengig av hvem de betjener, for eksempel studenter på ulike nivåer eller ansatte. Kontaktbibliotekarene ser verdien av faglig utvikling og oppdatering av kompetanse, og føler et ansvar for å holde seg oppdatert innenfor sitt fagområde og bibliotekfaget generelt. Noen av informantene peker imidlertid på utfordringer og begrensninger knyttet til deres rolle og arbeidsorganisering, som inkluderer begrenset tid og ressurser, manglende retningslinjer og behovet for bedre koordinering og samarbeid.

Størrelsen på fagområdene de betjener påvirker også kontaktbibliotekarenes arbeid. Kontaktbibliotekarere kan ha ulike roller og ansvarsområder avhengig av fagområdets behov. Institusjonene har forskjellige tilnærminger til organiseringen av kontaktbibliotekarordningen, og denne variasjonen kan påvirke hvordan kontaktbibliotekarene oppfatter og utfører sin rolle.

Flere informanter understreker betydningen av å ha en fleksibel og tilpasningsdyktig arbeidsorganisering for å kunne håndtere de varierte behovene og utfordringene i

rollen som kontaktbibliotekarer. Det nevnes behovet for å kunne arbeide selvstendig, samarbeide på tvers av fagområder og ha en god arbeidsstruktur for å kunne håndtere de mange oppgavene og ansvarsområdene som følger med rollen. Colding og Venecek (2015) tar et historisk tilbakeblikk der de forteller om det såkalte “the Subject librarian initiative” (subject librarian fagreferent/fagansvarlig/universitetsbibliotekar på norsk), som går ut på å være bindeleddet mellom biblioteket og instituttet hvor de tilbyr tjenester som samlingsutvikling, veiledning og undervisning. Dette er i stor grad det kontaktbibliotekarene i denne studien også holder på med, men Colding og Venecek forteller at tanken bak denne modellen ikke nødvendigvis er oppgavene, men at «[...] the advantages to this model maybe less these formal duties than the more intangible benefits of librarians getting out and exploring new ways to be more integrated into the campus community» (Colding & Venecek, 2015, s. 134).

Selv om det er ulike tilnærminger til arbeidsorganisering, er det noen fellesnevne blant kontaktbibliotekarene. Tydelige retningslinjer og forventninger til deres rolle og ansvarsområder er viktig for dem. Tilgangen til tilstrekkelige ressurser og tidsbegrensninger er også viktige faktorer som påvirker kontaktbibliotekarenes rolleutøvelse. Samarbeid og koordinering med fagmiljøene spiller en betydelig rolle i deres rolleoppfatning, og bedre samarbeid og kommunikasjon kan bidra til å styrke deres rolle som en integrert del av fagmiljøet og forbedre bibliotek tjenestene de tilbyr.

Informantene understreker betydningen av samarbeid og kommunikasjon med andre bibliotekansatte, fagansvarlige og brukere. De legger vekt på behovet for å samarbeide med kolleger for å avlaste arbeidsbyrden og sikre effektiv håndtering av oppgaver. Kontaktbibliotekarene erkjenner også betydningen av sin egen kompetanse og utdanningsbakgrunn, og behovet for kontinuerlig faglig utvikling.

Opplæring, kompetansedeling og en delingskultur på arbeidsplassen blir også nevnt som viktige faktorer. Tydelig rolleklarhet, ansvarsfordeling og muligheten til å fordype seg i spesifikke områder er også av betydning for kontaktbibliotekarene. Flere informanter legger vekt på betydningen av samarbeid og støtte i sitt arbeid. De ser

behovet for å samarbeide med andre ansatte for å avlaste arbeidsbyrden og sikre at oppgaver blir håndtert effektivt. Kontaktbibliotekarene ser seg selv som støttetjenester som er der for å hjelpe studenter og ansatte, og de anerkjenner viktigheten av å fokusere på å gi støtte til dem.

Informantene diskuterer også betydningen av sin egen kompetanse og utdanningsbakgrunn. Mange av dem nevner at deres utdanning gir dem en form for "street cred" og selvtillit i jobben deres. De erkjenner også behovet for å holde seg oppdatert på faglig kunnskap og pedagogikk, og flere uttrykker ønske om å få mer opplæring på disse områdene. Noen informanter nevner også viktigheten av opplæring og kompetansedeling, og at samarbeid med kolleger bidrar til å utvikle og forbedre deres egen kompetanse.

En delingskultur på arbeidsplassen blir også fremhevet som betydningsfull. Kontaktbibliotekarene snakker om behovet for å dele kunnskap, erfaringer og ressurser med kolleger. En slik delingskultur bidrar til faglig utvikling, trivsel og et godt arbeidsmiljø.

Til slutt nevner flere informanter ønsket om å oppnå faglig trygghet og kvalitet i arbeidet sitt. De snakker om behovet for tilstrekkelig tid og mulighet til å fordype seg i bestemte områder og bli ekspert på visse områder. Betydningen av kildekritikk og referansearbeid blir også nevnt som sentrale for å sikre kvaliteten på arbeidet.

Oppsummert ser kontaktbibliotekarene betydningen av arbeidsorganiseringen i forhold til sin rolle som sentrale i å støtte og betjene ulike brukergrupper. Samarbeid, kompetansedeling, tydelig rolleklarhet og tilstrekkelig tid og ressurser er alle viktige faktorer som kan bidra til å styrke kontaktbibliotekarenes rolle og deres evne til å levere effektive bibliotek tjenester.

6 AVSLUTNING

Kontaktbibliotekarene i denne studien ble rekruttert på bakgrunn av at de er innehavere av rollen som bindeledd mellom biblioteket ved institusjonen og et eller flere institutt. Studiens hensikt har vært å undersøke denne typen rolle eller arbeid, på bakgrunn av at det fremstår et behov for en type samkjøring av denne praksisen ved min arbeidsplass. Det var dette som motivet for denne oppgaven.

Så med det som utgangspunkt har jeg gjennomført en kvalitativ intervjuundersøkelse hvor jeg utforsket hva det er som påvirker jobben som kontaktbibliotekar i norske høyere utdanningsinstitusjoner. Herunder hvordan kontaktbibliotekarene ser betydningen av sin egen arbeids- og utdanningsbakgrunn og arbeidsorganiseringen i relasjon til sin rolle? Relevant teori og tidligere forskning ble brukt som rammeverk i oppgaven, og teorien lot støtte opp under funnene i datainnsamlingen i relativt stor grad. Konklusjonen er som følger:

Både arbeids- og utdanningsbakgrunn samt arbeidsorganisering spiller en betydelig rolle for kontaktbibliotekarrollen. En kombinasjon av formell bibliotekkompetanse, relevant faglig kunnskap, tverrfaglighet og erfaring bidrar til å styrke kontaktbibliotekarenes evne til å møte brukernes behov. Samtidig er en fleksibel og støttende arbeidsorganisering, inkludert samarbeidet mellom kontaktbibliotekarene og forskere/faglige ansatte, avgjørende for at kontaktbibliotekarene kan utføre sin rolle effektivt. Ledelsesstøtte og anerkjennelse av kontaktbibliotekarenes rolle er også viktig for å sikre en optimal arbeidsorganisering.

I avslutningen er det viktig å kommentere på mulige praktiske implikasjoner ved studien i tillegg til konklusjonen over. Det er viktig å merke seg at funnene gjort i studien er basert på denne spesifikke studien, og at betydningen av arbeids- og utdanningsbakgrunn og arbeidsorganisering for kontaktbibliotekarer kan variere avhengig av kontekst og organisasjon. Likevel gir denne studien verdifull innsikt i viktige faktorer som kan påvirke kontaktbibliotekarrollen og bidra til å informere praksis og videre forskning på området. Det ville vært veldig interessant om noen tok over

stafettpinnen og gjennomført en lignende studie, men med et annet teoretisk rammeverk. I anledning dette forslaget vil jeg avslutte ved å komme med noen siste refleksjoner. Først vil jeg kommentere på hvor utfyllende jeg har svart på hovedspørsmålet i oppgaven. Viktig å nevne er at tiden ikke har strukket til i gjennomføringen av denne oppgaven, og den føles ikke så gjennomført og ferdig som var planen. Den har for eksempel ikke blitt korrekturlest, da tiden ikke strakk til. Det er viktig å nevne.

Jeg mener likevel at jeg har klart å besvare problemstillingen ganske godt ved hjelp av empirien, men at det teoretiske i drøftingsdelen kunne vært mer strukturert og passende, kanskje ved hjelp av en teoretisk modell. I det jeg befinner meg ved veis ende i oppgaven har jeg mange tanker om hva jeg kunne gjort annerledes eller bedre. En refleksjon i forhold til teorien er at jeg på tampen innså at jeg kunne brukt mer kompetanseteori. Denne type teori beskriver betydningen av ulike typer kompetanse for å utføre en rolle effektivt. Kompetanseteorien hevder at kompetanse er sammensatt av ulike faktorer, inkludert utdanningsbakgrunn, erfaring og ferdigheter, og at en kombinasjon av disse elementene bidrar til å oppnå suksess i en bestemt rolle eller profesjon.

Det var ikke før i drøftingsdelen at det gikk opp for meg. For samlet sett bekrefter resultatene av studien viktigheten av en helhetlig og mangfoldig kompetanseprofil for å møte behovene til brukerne og støtte forskning og undervisning på en effektiv måte i rollen som kontakbibliotekar. Dette stemmer overens med kompetanseteorien, som hevder at en kombinasjon av formell utdanning, relevant kunnskap, tverrfaglighet og erfaring er nødvendig for å oppnå suksess i en profesjon. Så det er en etterpåkløkk tanke. Dette fører meg tilbake til forslaget mitt over, hvor jeg foreslår en lignende studie, men med kompetanseteori som det teoretiske perspektivet isteden. En annen ting er at informantene mine, samt alle som kjenner seg igjen i denne rollebeskrivelsen her til lands, de fortjener at flere tar tak i dette emnet og forsker på det. Som nevnt i teoridelen er det tilnærmet null forskning på feltet i Norge, og denne studien viser at det absolutt er et behov for forskning her.

LITTERATURLISTE

- Abbott, A. (1998). Professionalism and the future of librarianship. *Library Trends*, 46(3), 430-443.
- Alcock, L. & Thormodson, K. (2020). *The engaged health sciences library liaison*. Rowman & Littlefield. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.oslomet.no/lib/hioa/detail.action?docID=6207227>
- Anker, T. (2020). *Analyse i praksis : en håndbok for masterstudenter* (1. utgave, 1. opplag. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Attebury, R. (2018). The Role of Administrators in Professional Development: Considerations for Facilitating Learning Among Academic Librarians. *Journal of library administration*, 58(5), 407-433. <https://doi.org/10.1080/01930826.2018.1468190>
- Audunson, R. (2007). Library and Information Science Education—Discipline Profession, Vocation? *Journal of Education for Library & Information Science*, 48(2), 94-107. <https://login.ezproxy.oslomet.no/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=lls&AN=502913810&site=ehost-live&scope=site>
- Audunson, R. A. (2015). Bibliotekarene - en profesjon under press? Institusjonalisering, deinstitutionalisering og reinstitusjonalisering av et profesjonelt felt. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/3080>
- Bales, S. E. (2009). Tracing the Archetypal Academic Librarian. *Library Philosophy & Practice*, 1-8. <https://login.ezproxy.oslomet.no/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=lls&AN=47776511&site=ehost-live&scope=site>
- Berntsen, B. (2011). Fagreferentene før og nå: Fagreferentinstitusjonen ved Universitetsbiblioteket i Oslo. I S. A. H. Engelstad & S. Brandsæter (Red.), *Kunnskap - samlinger - mennesker : Universitetsbiblioteket og forskningen gjennom 200 år* (Bd. 6, s. 155-166) (Skripter fra Universitetsbiblioteket i Oslo). Universitetsbiblioteket i Oslo, Unipub. <https://www.ub.uio.no/om/forskning-publikasjoner/skrifter-ub/sammendrag-06.html>
- Brady, K. & Kraft, M. (2012). Embedded & Clinical Librarianship: Administrative Support for Vital New Roles. *Journal of library administration*, 52(8), 716-730. <https://doi.org/10.1080/01930826.2012.748403>
- Brandshaug, R., Faber, H., Gastinger, A. & Knutsen, T. (2010). Fagreferentenes rolle under nye rammebetingelser. *Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education*, 2(1). <https://noril.uib.no/article/view/2406>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V. & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis : a practical guide*. SAGE.
- Bøyum, I. & Byström, K. (2020). Bibliotekaren som rettleiar: Kompetanseutvikling og erfaringsdeling i eit akademisk bibliotek. *Skriftserien*.
- Bøyum, I., Gullbekk, E. & Byström, K. (2017). «Et helt nytt 'mindset'? : Informasjonskompetanse og tverrfaglighet i bibliotekenes undervisningsoppdrag. I Anderson A, Fagerlid C, L. H. & S. I. (Red.), *Det åpne bibliotek: Forskningsbibliotek i endring* (s. 121-146). Cappelen Damm Akademisk. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/5253>
- Carpan, C. (2011). The Importance of Library Liaison Programs. *College & Undergraduate Libraries*, 18(1), 104-110. <https://doi.org/10.1080/10691316.2011.550536>
- Colding, L. K. & Venecek, J. (2015). There's Going to Be an Evolution: The Subject Librarian Initiative in Review. *The Reference librarian*, 56(2), 133-145. <https://doi.org/10.1080/02763877.2014.982317>
- Cooke, L., Norris, M., Busby, N., Page, T., Franklin, G., Gadd, E. & Young, H. (2011). Evaluating the impact of academic liaison librarians on their user community: a review and case study. *New Review of Academic Librarianship*, 17(1), 5-30. <https://doi.org/10.1080/13614533.2011.539096>
- Corrall, S. (2010). Educating the academic librarian as a blended professional: a review and case study. *Library Management*, 31(8), 567-593. <https://doi.org/10.1108/01435121011093360>
- Corrall, S. (2015). Capturing the contribution of subject librarians: Applying strategy maps and balanced scorecards to liaison work. *Library Management*, 36(3), 223-234. <https://doi.org/10.1108/LM-09-2014-0101>
- Daland, H. D. & Hidle, K.-M. W. (2016). *New Roles for Research Librarians: Meeting the Expectations for Research Support*. Oxford: Elsevier Science. <https://www.sciencedirect.com/book/9780081005668/new-roles-for-research-librarians>
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Dennett, L., Chatterley, T., Greyson, D. & Surette, S. (2013). Embedded Health Librarianship: The Canadian Landscape. *Journal of the Canadian Health Libraries Association (JCHLA)*, 34(2), 61-68. <https://doi.org/10.5596/c13-024>

- Dimzov, S., Matošić, M. & Urem, I. (2021). University rankings and institutional affiliations: Role of academic librarians. *Journal of Academic Librarianship*, 47(5), N.PAG-N.PAG. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102387>
- Eden, B. L. (2015). *Partnerships and new roles in the 21st-century academic library: collaborating, embedding, and cross-training for the future* (Bd. 5). Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield.
- Eide, E. S. (2014). *Hvem og hva og hvor i UBs historie : alfabetisk oppslagsverk over personer, saker, utvalg og kuriosa fra historien til Universitetsbiblioteket i Oslo inntil år 2000* (E. Hegna & B. T. Marcussen, Red.). E.Eide, E.Hegna, B.Timm Marcussen.
- Eng, S. (2017). The Library Profession in the Time of Open Access. *Serials Librarian*, 73(3/4), 215-225. <https://doi.org/10.1080/0361526X.2017.1369921>
- Engelstad, S. A. H. & Brandsæter, S. (2011). *Kunnskap - samlinger - mennesker : Universitetsbiblioteket og forskningen gjennom 200 år* (Bd. 6). Universitetsbiblioteket i Oslo, Unipub.
- Ericson, I., Kaalvik, H., Lamøy, L. I. & Sauvage, E. (2008). Kontaktbibliotekaren - veien til reell integrasjon mellom bibliotekar og faglærer i brukeropplæringa? *Bibliotekaren*, 2008(3). Hentet 22. april, 2023, fra <https://www.bibforb.no/bibliotekaren/bibliotekaren-2008/>
- Evjen, S. & Olsen, H. K. (2015). Med viten som verktøy referansebibliotekaren i det digitale skiftet. I *Samle, formidle, dele: 75 år med bibliotekarutdanning*. ABM-Media. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/2880>
- Filgo, E. H. (2021). *Liaison Engagement Success : A Practical Guide for Librarians* (S. Towers, Red. Bd. v.76). Rowman & Littlefield Publishers. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.oslomet.no/lib/hioa/detail.action?docID=6608868>
- Freedman, S. (2014). Faculty Status, Tenure, and Professional Identity: A Pilot Study of Academic Librarians in New England. *Portal: Libraries & the Academy*, 14(4), 533-565. <https://doi.org/10.1353/pla.2014.0023>
- Granfield, D., Kandiuk, M. & de Torrens, H. S. (2011). Academic Librarianship: A Crisis or an Opportunity? *Partnership: The Canadian Journal of Library & Information Practice & Research*, 6(2), 1-6. <https://doi.org/10.21083/partnership.v6i2.1678>
- Greyson, D., Surette, S., Dennett, L. & Chatterley, T. (2013). "You're just one of the group when you're embedded": report from a mixed-method investigation of the research-embedded health librarian experience. *Journal of the Medical Library Association*, 101(4), 287-297. <https://doi.org/10.3163/1536-5050.101.4.010>
- Grønmo, S. (2020, 3. november). Kvalitativ metode. I *Store Norske Leksikon*. https://snl.no/kvalitativ_metode
- Helsingfors Universitets Bibliotek. (u.å.). *Kontaktbibliotekarierna - resurser och anskaffningar*. Helsingfors Universitet. Hentet 22. april fra <https://www.helsinki.fi/sv/helsingfors-universitets-bibliotek/kontakt-biblioteket/kontaktbibliotekarierna-resurser-och-anskaffningar>
- Hoodless, C. & Pinfield, S. (2018). Subject vs. functional: Should subject librarians be replaced by functional specialists in academic libraries? *Journal of librarianship and information science*, 50(4), 345-360. <https://doi.org/10.1177/0961000616653647>
- Johnson, P. (1996). Managing changing roles: professional and paraprofessional staff in libraries. *Journal of library administration*, 22(2-3), 79-99. https://doi.org/10.1300/J111v22n02_06
- Kean, E. B. (2013). Assessment and impact of a new role as an embedded librarian in nursing online journal clubs. *Journal of the Medical Library Association*, 101(4), 335-338. <https://doi.org/10.3163/1536-5050.101.4.018>
- Kimball, R., Halling, D., Neville, B. & Herbert, B. (2022). Motivations and barriers in the adoption of OERs: The role of subject librarians. *The Journal of academic librarianship*, 48(4), 102542. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2022.102542>
- Klein, S. & Lenart, B. (2020). In Search of Shifting and Emergent Librarian Identities: A Philosophical Approach to the Librarian Identity Problem. *Partnership: The Canadian Journal of Library & Information Practice & Research*, 15(1), 1-27. <https://doi.org/10.21083/partnership.v15i1.5113>
- Kranich, N., Lotts, M., Nielsen, J. & Ward, J. H. (2020). Moving from Collecting to Connecting: Articulating, Assessing, and Communicating the Work of Liaison Librarians. *Portal: Libraries & the Academy*, 20(2), 285-304. <https://doi.org/10.1353/pla.2020.0015>
- Kulturdepartementet & Kunnskapsdepartementet. (2019). *Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 - Rom for demokrati og dannelse*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-bibliotekstrategi-2020-2023---rom-for-demokrati-og-dannelse/id2667015/>
- Kvale, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk.

- Lin, W., Betts, V. T., Jacob, S., Nollan, R. & Norris, T. (2013). Making meaningful connections: evaluating an embedded librarian pilot project to improve nursing scholarly writing*. *Journal of the Medical Library Association*, 101(4), 323-326. <https://doi.org/10.3163/1536-5050.101.4.016>
- Ljødal, H. K. & Rostgaard, C. (u.å.). *Fagreferent*. Store norske leksikon,. Hentet 22. april fra <https://snl.no/fagreferent>
- Lund University libraries. (u.å.). *Kontaktbibliotekarier*. Lund University. Hentet 22. april fra https://libguides.lub.lu.se/medbib_studentstod/kontakta
- Malnati, K. & Boseman, R. (2012). Embedded Librarian Program Insights. *Community & Junior College Libraries*, 18(3/4), 127-136. <https://doi.org/10.1080/02763915.2012.792214>
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg. utg.). Universitetsforl.
- Mason, J. (2018). *Qualitative researching* (Third edition. utg.). SAGE.
- McCluskey, C. (2013). Being an embedded research librarian: supporting research by being a researcher. *Journal of Information Literacy*, 7(2), 4-14. <https://doi.org/10.11645/7.2.1815>
- Miller, J. (2014). A Method for Evaluating Library Liaison Activities in Small Academic Libraries. *Journal of library administration*, 54(6), 483-500. <https://doi.org/10.1080/01930826.2014.953387>
- Miller, R. K. (2012). Social media, authentic learning and embedded librarianship: a case study of dietetics students. *Journal of Information Literacy*, 6(2), 97-109. <https://doi.org/10.11645/6.2.1718>
- Moniz, R. J. (2014). *Fundamentals for the academic liaison* (J. Henry & J. Eshleman, Red.). Neal-Schuman.
- Mourer, M. (2017). A subject librarian's pedagogical path in the digital humanities. *College & Undergraduate Libraries*, 24(2-4), 501-515. <https://doi.org/10.1080/10691316.2017.1336506>
- Perini, M. (2016). *The academic librarian as blended professional : reassessing and redefining the role*. Chandos Publishing.
- Reale, M. (2015). *Becoming an embedded librarian: making connections in the classroom*. Chicago: American Library Association. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.oslomet.no/lib/hioa/detail.action?docID=4006858>
- Samsuddin, S. F., Mohamad Kasim, S., Md Nazar, A., Sayuti, R. & Abd Hadi, A. (2020). Challenges Faced by Subject Librarians in an Academic Library and Initiatives Toward Overcoming Them: UPM Library Experience. *The Reference librarian*, 61(1), 75-85. <https://doi.org/10.1080/02763877.2019.1695702>
- Shank, J. D. & Bell, S. (2011). Blended Librarianship. *Reference and user services quarterly*, 51(2), 105-110. <https://doi.org/10.5860/rusq.51n2.105>
- Tjora, A. H. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal.
- Universitetsbiblioteket - OsloMet. (u.å.). *Kontaktbibliotekarar*. OsloMet - Storbyuniversitetet. Hentet 22. april fra <https://www.oslomet.no/ub/kontaktbibliotekarar>
- Universitetsbiblioteket - Universitetet i Oslo. (u.å.). *Veiledning med fagreferent*. Universitetet i Oslo. Hentet 22. april fra <https://www.ub.uio.no/fag/laring-utdanning/fagdidaktikk/kontakt.html>
- Universitetsbiblioteket - Universitetet i Sørøst-Norge. (u.å.). *Kontaktbibliotekar/fagansvar*. Universitetet i Sørøst-Norge. Hentet 22. april fra <https://bibliotek.usn.no/om-biblioteket/undervisningstilbud/kontaktbibliotekarar/>
- Wang, C. & Song, L. (2021). The Incentive System of the Subject Librarians in the University Library. *International journal of emerging technologies in learning*, 16(3), 114-126. <https://doi.org/10.3991/ijet.v16i03.20469>
- Webb, K. (2019). '...or equivalent experience' Revisiting subject librarian job descriptions. *SCONUL focus*, (71), 33.
- Aarhus University Library. (u.å.). *Din kontaktbibliotekar - Find din personlige kontaktbibliotekar fra AU Library*. AU Library - Det Kgl. Bibliotek. <https://library.au.dk/forskere/kontaktbibliotekar>

VEDLEGG

Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Informasjon:

Velkommen og takk for at du har sagt ja til å delta i denne undersøkelsen til masteroppgaven min. Det setter jeg enormt stor pris på!

Intervjuet vil ta sånn ca. en times tid, og vi tar eventuelle pauser ved behov.

Det vil bli tatt opptak elektronisk ved hjelp av en sikker diktafonsapp på telefonen min, og deretter lagret på jobb-pcen min som er godkjent som sikker, midlertidig lagringsplass. Jeg transkriberer deretter intervjuet og sletter både lydfil og det skriftlige dokumentet når masteroppgaven min er ferdigstilt. Du og arbeidsstedet ditt anonymiseres for å ikke kunne gjenkjenne deg.

- Oppsummere informasjonskrivet.
- Innhente samtykke.

Har du noen spørsmål før vi starter?

Innledning:

Jeg heter Karina og er masterstudent i bibliotek- og informasjonsvitenskap ved OsloMet. Dette intervjuet vil være en del av datagrunnlaget til masteroppgaven min, og temaet for oppgaven er ulike roller til kontaktbibliotekarer i norske høyere utdanningsinstitusjoner.

Spørsmål:

Din bakgrunn

(Hvor lenge har du jobbet i biblioteksektoren? / Hva er din utdanning? / Bibliotekutdanning?)

|

Jobben din nå

(Ditt ansvarsområde / Hvor stor del av stillingen din bruker du på jobben som kontaktbibliotekar / Hva er arbeidsoppgavene dine? / Hvilket fagområde er du kontaktbibliotekar for? / Er det et stort eller et mindre fagområde?)

Hvordan kom du inn i jobben som kontaktbibliotekar?

(Søkte du på jobben, eller «arvet»/ble du tildelt dem? / Hvor lenge har du jobbet som kontaktbibliotekar / Har du jobbet som det tidligere et annet sted?)

Har du en formell arbeidsbeskrivelse av jobben som kontaktbibliotekar?

(Om ja, finnes den skriftlig? Kan du sende den til meg?)

Hvordan er dere organiserte?

(I team, tverrgående samarbeid? / Vet du hvordan organiseringen rundt kontaktbibliotekararbeidet ble gjennomført? Hvordan ble det opprettet i sin tid?)

Hvem samarbeider du med?

(I biblioteket / Fagområdet (forskere, lærere og studenter) / Administrasjon og ledelse)

Hvordan fungerer samarbeidet med de ovenfornevnte?

(Utfordringer - gi gjerne eksempel og en beskrivelse / Velfungerende - gi gjerne eksempel og en beskrivelse)

(Kjenner du deg trygg i rollen? Ja/nei – hvorfor?)

Egenkompetanse

(Hvilken viktig kompetanse for jobben? / Har du ekstra kompetanse innenfor fagområdet? - kompetanseheving i form av kurs, utdanning etc. / Fått nok opplæring ift. jobben? / Savnet opplæring etc? /

Hva tenker du om kompetansedeling i arbeidet du gjør? / Har du noen andre du kan dele erfaringer med? (for eksempel kollegaer, tverrgående grupper, kontaktbibliotekarforum etc.)

Avslutning:

Da har jeg kommet til veis ende med spørsmålene mine, men er det noe mer du lurer på eller noe du ønsker å tilføye?

Så vil jeg bare takk så mye for at du ønsket å stille opp og delt dine tanker og erfaringer. Det betyr som sagt veldig mye for meg!

Vedlegg 2: informasjonskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Hva er kontaktbibliotekarers ulike roller i norske høyere utdanningsinstitusjoner?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hva kontaktbibliotekarers rolle er i norske høyere utdanningsinstitusjoner. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette prosjektet er en del av masteroppgaven min i bibliotek- og informasjonsvitenskap ved OsloMet. Dette intervjuet vil være en del av datagrunnlaget til oppgaven, og temaet for oppgaven er ulike roller til kontaktbibliotekarere i norske høyere utdanningsinstitusjoner, herunder med følgende foreløpige forskningsspørsmål:

1. Hva ligger i begrepet kontaktbibliotekar?
2. Hvordan definerer institusjonene jobben som kontaktbibliotekar, og hva forventes av stillingen?
3. Hvordan opplever kontaktbibliotekarne samarbeidet mellom instituttene og dem selv?
4. Hva er kontaktbibliotekarenes egenerfaring fra samarbeidet?
 - a. Hva er positivt og negativt om denne type profesjonsoverskridende arbeid?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet – Storbyuniversitetet, Institutt for Arkiv- bibliotek- og informasjonsfag er ansvarlig for prosjektet. Veileder er: Katriina Byström.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du har rollen som kontaktbibliotekar ved en norsk høyere utdanningsinstitusjon. Det er til sammen 15 kontaktbibliotekarere som har fått forespørsel om å delta. Jeg har fått kontaktopplysningene dine via sjefen din, og tillatelse fra vedkommende til å undersøke deres institusjon.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du intervjues, og omfanget er omtrent 15 informanter totalt. Det er satt av omtrent maks en time til intervjuet. Opplysningene som samles inn er relevant informasjon i forhold til arbeidet som kontaktbibliotekar, men institusjon anonymiseres slik at ingen er gjenkjennbare. Opplysningene samles inn ved hjelp av lydopptak via en kryptert diktafon-app, og lagres på en OsloMet pc frem til transkriberingen er fullført. De slettes deretter umiddelbart og permanent.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg. Dette intervjuet vil ikke påvirke arbeidet ditt ved arbeidsplassen eller ditt forhold til din arbeidsgiver.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Den eneste som vil ha tilgang til intervjuene og opplysningene mens prosjektet pågår, er jeg som intervjuer og masterstudent ansvarlig for oppgaven, samt min veileder navngitt tidligere i dokumenter.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data» og dataene vil som nevnt være lagret på en OsloMet pc som er godkjent til denne type konfidensiell datalagring.

Du vil ikke kunne bli gjenkjent i prosjektet, hvor institusjonen og du anonymiseres. Det eneste som vil være av relevant informasjon er noen enkle bakgrunnsopplysninger som hvilket fagområde du er kontaktbibliotekar for, hvilken bakgrunn du har fra før av (om du har jobbet som kontaktbibliotekar før, om du har en faglig relevant bakgrunn o.l.)

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i juni 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet – Storbyuniversitetet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet – Storbyuniversitetet ved Karina Thorsen Wright (<mailto:skarinath@oslomet.no>) og veileder Katriina Byström (<mailto:katby@oslomet.no>).
- Vårt personvernombud: Inger Johanne Flatland (<mailto:ingerjf@oslomet.no>)

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
Katriina Byström

Student
Karina Thorsen Wright

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Hva er kontakbibliotekarers ulike roller i norske utdanningsinstitusjoner?* og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervjuet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Epost med forespørsel om deltagelse

Hei!

Mitt navn er Karina Thorsen Wright, og jeg er masterstudent i bibliotek- og informasjonsvitenskap ved OsloMet.

Jeg er for tiden i gang med å skrive en masteroppgave som handler om kontaktbibliotekarers rolle i norske høyere utdanningsinstitusjoner, og jeg er i den anledning på jakt etter informanter til prosjektet mitt. Jeg vet at dette praktiseres forskjellig fra institusjon til institusjon her til lands, og vil derfor gjennomføre en undersøkelse hvor jeg ser på de forskjellige praksisene og hvordan forskjellige bibliotek har valgt å gå frem. Kontakten mellom biblioteket og utdanningene er viktig, og er motivasjonen for prosjektet mitt. Jeg er selv spesialbibliotekar ved et større fagbibliotek (men ikke kontaktbibliotekar).

Jeg venter per nå på en godkjenning av prosjektet fra NSD, da dette skal være en anonym undersøkelse gjennomført som intervju (fysisk eller digitalt). Jeg tenkte likevel å legge ut noen følere for å se om jeg får i gang rekrutteringen av aktuelle informanter, og jeg håper du kunne hjelpet meg med dette ved ditt arbeidssted. Har dere ansatte som jobber med denne type arbeid hos dere, og kunne du i så fall videreformidlet forespørselen min til de/gitt meg kontaktinformasjonen deres?

På forhånd takk for hjelpen!

Med beste hilsen
Karina Thorsen Wright.

Vedlegg 4: Meldeskjema NSD

Meldeskjema

 Skriv ut

Referansenummer

224872

Hvilke personopplysninger skal du behandle?

- Lydopptak av personer
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person

Beskriv hvilke bakgrunnsopplysninger du skal behandle

Jeg skal behandle arbeidsoppgavene til informantene, som kan muligens indentifiseres hvis arbeidsstedet blir offentliggjort. Derfor er tanken at arbeidsstedet anonymiseres.

Prosjektinformasjon

Prosjekttittel

Hva er kontaktbibliotekarenes (ulike) roller i norske utdanningsinstitusjoner?

Prosjektbeskrivelse

Jeg skal gjennomføre en kvalitativ undersøkelse basert på semi-strukturerte forskningsintervju med 15 forskjellige såkalte kontaktbibliotekarer fra ulike utdanningsinstitusjoner i Norge. Jeg ønsker å undersøke praksisen ved de forskjellige institusjonene, samt hver enkeltes egenerfaring fra deres forvaltning av arbeidet. Jeg har som plan å anonymisere institusjonene de jobber ved, fordi det er svært relevant for meg å få med de ulike praksisene ut i fra fagområder også, og dermed vil det være mulig å indentifisere informantene om arbeidsstedet er kjent.

Dersom personopplysningene skal behandles til andre formål enn behandlingen for dette prosjektet, beskriv hvilke

Det kan være relevant å få tillatelse til å dele resultatene med institusjonene, men det er per nå ingen plan å dele personopplysninger i denne sammenhengen.

Begrunn hvorfor det er nødvendig å behandle personopplysningene

Det er muligens interessant for institusjonene å ta lærdom og erfaring fra undersøkelsens resultater.

Ekstern finansiering

Ikke utfyllt

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Karina Thorsen Wright, s169171@oslomet.no, tlf: 47639712

Behandlingsansvar

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for arkiv, bibliotek- og informasjonsfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Katriina Byström, katriina.bystrom@oslomet.no, tlf: +4767238036

Skal behandlingsansvaret deles med andre institusjoner (felles behandlingsansvarlige)?

Nei

Utvalg 1

Beskriv utvalget

Ansatte som jobber som kontaktbibliotekarer

Beskriv hvordan rekruttering eller trekking av utvalget skjer

Både via eget nettverk og via leder for bibliotekene jeg velger å fokusere på. Bibliotekene velges ut i fra profil og praksis innenfor emnet kontaktbibliotekar.

Alder

18 - 75

Personopplysninger for utvalg 1

- Lydopptak av personer
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person

Hvordan samler du inn data fra utvalg 1?

Personlig intervju

Vedlegg

[Intervjuguide masteroppgave.pdf](#)

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Informasjon for utvalg 1

Informerer du utvalget om behandlingen av personopplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Informasjonsskriv

[veiledende_mal_for_informasjonskriv-8 2022.docx](#)

Tredjepersoner

Skal du behandle personopplysninger om tredjepersoner?

Nei

Dokumentasjon

Hvordan dokumenteres samtykkene?

- Elektronisk (e-post, e-skjema, digital signatur)

Hvordan kan samtykket trekkes tilbake?

E-post til prosjektansvarlig og masterstudent.

Hvordan kan de registrerte få innsyn, rettet eller slettet personopplysninger om seg selv?

Ved å sende e-post til masterstudent.

Totalt antall registrerte i prosjektet

1-99

Tillatelser

Skal du innhente følgende godkjenninger eller tillatelser for prosjektet?

Ikke utfyllt

Behandling

Hvor behandles personopplysningene?

- Maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon

Hvem behandler/har tilgang til personopplysningene?

- Student (studentprosjekt)
- Prosjektansvarlig

Tilgjengeliggjøres personopplysningene utenfor EU/EØS til en tredjestat eller internasjonal organisasjon?

Nei

Sikkerhet

Oppbevares personopplysningene atskilt fra øvrige data (koblingsnøkkel)?

Nei

Begrunn hvorfor personopplysningene oppbevares sammen med de øvrige opplysningene

De lagres på en godkjent pc som eies av den ansvarlige institusjonen (ansatt-pc). De er sikkerhetsklarerte.

Hvilke tekniske og fysiske tiltak sikrer personopplysningene?

- Personopplysningene anonymiseres fortløpende

Varighet

Prosjektperiode

31.08.2022 - 20.06.2023

Hva skjer med dataene ved prosjektslutt?

Data anonymiseres (sletter/omskriver personopplysningene)

Hvilke anonymiseringstiltak vil bli foretatt?

- Personidentifiserbare opplysninger fjernes, omskrives eller grovkategoriseres
- Lyd- eller bildeopptak slettes

Vil de registrerte kunne identifiseres (direkte eller indirekte) i oppgave/avhandling/øvrige publikasjoner fra prosjektet?

Nei

Tilleggsopplysninger

Vedlegg 5: Vurdering NSD

Vurdering av behandling av personopplysninger

Skriv ut

23.01.2023

Referansenummer

224872

Vurderingstype

Standard

Dato

23.01.2023

Prosjekttittel

Hva er kontaktbibliotekarenes (ulike) roller i norske utdanningsinstitusjoner?

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for arkiv, bibliotek- og informasjonsfag

Prosjektansvarlig

Katriina Byström

Student

Karina Thorsen Wright

Prosjektperiode

31.08.2022 - 20.06.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 20.06.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar**OM VURDERINGEN**

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

KOMMENTAR TIL INFORMASJONSSKRIVET

Vi ser at deltakeren har muligheten til å samtykke til "at mine personopplysninger lagres etter prosjektslutt, til [beskriv formål] – hvis aktuelt". Men i meldeskjema og i informasjonsskrivet ellers er det informert om at personopplysningene vil anonymiseres etter prosjektslutt. Vi forutsetter derfor at det er en feil at deltakeren har mulighet til å samtykke til videre lagring, og at denne samtykkemuligheten fjernes fra samtykkeerklæringen i informasjonsskrivet.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Den eneste som vil ha tilgang til intervjuene og opplysningene mens prosjektet pågår, er jeg som intervjuer og masterstudent ansvarlig for oppgaven, samt min veileder navngitt tidligere i dokumenter.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data» og dataene vil som nevnt være lagret på en OsloMet pc som er godkjent til denne type konfidensiell datalagring.

Du vil ikke kunne bli gjenkjent i prosjektet, hvor institusjonen og du anonymiseres. Det eneste som vil være av relevant informasjon er noen enkle bakgrunnsopplysninger som hvilket fagområde du er kontaktbibliotekar for, hvilken bakgrunn du har fra før av (om du har jobbet som kontaktbibliotekar før, om du har en faglig relevant bakgrunn o.l.)

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i juni 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet – Storbyuniversitetet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet – Storbyuniversitetet ved Karina Thorsen Wright (<mailto:s169171@oslomet.no>) og veileder Katriina Byström (<mailto:katby@oslomet.no>).
- Vårt personvernombud: Inger Johanne Flatland (<mailto:ingerjf@oslomet.no>)

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.